

Dr. Lengyel
nyirfabalzsam
kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedve a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megürjük, emberemlékezet óta mint a legkínzóbb széptőzser volt ismeretes, ha azonban ezen nedvet a felálló utatissai szerint balzsammá alakítjuk át, csak akkor nyer igazolva csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevehetően pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéde válik. Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczsint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz; a legzavibb idő alatt elavulítja a szépiót, májfoltot és anyajegyeket, orrvérzést, bőrráktól és a bőr minden más egyéb tisztáltságnak. Ara egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható minden jobb gyógyszerüzletben.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel egyidejűleg a **dr. Lengyel-féle** 9135

Opo-crémet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.

A **dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan** a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőrtényvé és fehérré teszi és hivata van a balzsam jó hatású fokozni. Egy darab ára 1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére **Török József gyógyszerüzlet**, Budapest VI. ker., Király-utca 12. és Andrássy-ut. 29. szám.

A női szépség előterése, tüköletesítésére és fenntartására legkínzóbb és legbiztosabb a

MARGIT-CRÉME,

mely vegyítésa, sem higanyt, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkényesítő pár nap alatt eltávolítja szépiót, májfoltot, pattanást, bőrráktól (Miecsér) és minden más bőrráktól. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcon bőrhérré, simává és üdévé varázsolja. Ara nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.

Margit hőlgyörp 1 kor. 20 fill., **Margit szappan** 70 fill., **Margit fogsó** (Zahn-pasta) 1 kor., **Margit arczvíz** 1 korona.

Hamisítványok bíróság üldözöttek.

Postán utánvételre vagy a pénz előtértes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyögzsz. Arad.** Budapesti főraktár: **Török József gyögzsz. Király-ut. 12** és Andrássy-út 29. — Kapható minden gyógyszerüzletben.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitünő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakadt, bajuszt pár percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. Ára mindig állandó és természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. Ara 2 kor. 80 fillér. 9057

30. SZÁM. 1901. BUDAPEST, JULIUS 28. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egy évre 24 korona fél évre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG fél évre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egy évre 10 korona fél évre 5 * Kifizetési feltételek a postailag megfizetésre vonatkozólag a postai előfizetési táblázatban megadottak szerint.

GÖMÖRI SZONTAGH PÁL.

A gömöri ágost. hitv. evang. egyházmegyének, mely folyó évi közgyűlését július 29-én és 30-án Csetneken fogja megtartani, emlékeztetés napja és szép örömmünnepe lesz. A közgyűlés megtartásának idején egy oly férfiút akar 80-ik életévének betöltése alkalmából ünnepleni, ki évtizedek óta a társadalmi, egyházi és politikai életben egyaránt kiváló helyet tölt be.

Szontagh Pál e férfiú, ki családi előnevén „iglói”, mint egykori orsz. képviselő pedig „gömöri” néven ismeretes, a „nógrádi” Szontagh Páltól való megkülönböztetés miatt, a ki jelenleg v. b. t. tanácsos és főrendiházi tag, Gömöri Szontagh Pál 1821. április 26-án Dobsinán született, hol atyja Szontagh Vilmos birtokos és megyei tisztviselő volt. Középkorú Sajtó-Gömörön és Pozsonyban végezte, a jogot Késmárkon hallgatta, ügyvédi vizsgáját pedig Pesten 1841-ben, tehát már 20 éves korában tette le.

Úgyvédségi gyakorlatra szülőhelyét, Dobsinát megfelelően nem találván, Madarász András csetneki gyárbitokos meghívását elfogadva, — ki már az időtájban hazánkban úttörőként szerepelve, azon tervének létesítésén fáradozott, hogy a felső-magyarországi nyersvasat nem kellene a fokozatosan dráguló faszénnel és kisebb vízerővel hajtott hámorokban, hanem olcsó kőszénnel és nagyobb-szerű gőzerővel hajtandó henger-művekben, még pedig Pécs városa területén feldolgoztatni, — Dobsináról Csetnekre, meghívója házához költözött át, gyári üzleteinek vezetését is átvette.

Új helyén tevékenységének és hivatásának új mezeje nyílt meg. Most mint teljhatalmú megbízott kezelte a csetneki rézhámort, létesítette a csetneki-völgyi „masznikói” gép-papirgyári részvénytársaságot, melynek igazgatása is nem sokára reá szállott. 1856-ban az „Új

remény” című vasolvasztót átvette, újra szervezte s 18 éven át nagy sikerrel igazgatta, alig véve észre, hogy megkezdett jogi pályájáról az ipar több nemű terére lépett át. Később tulajdonává lett a csetneki rézhámor, melynek gyári fokra való fejlesztése és jövedelmesebbé tétele lett ezentúl főfeladata. Mily szép sikert ért el törekvése, legszebben bizonyítja az a körülmény, a melynél fogva Csetneken virágzó rézgyárakat alkotott, a hazai ilyen ipart fejlesztette, tökéletesítette s számtalan családnak megélhetési módot és kenyeret adott.

De bár élénk és teremtő szellemi ereje a hazai ipar fejlesztése felé terelte a figyelmét, a köz- és társadalmi élet követelményeit sem hanyagolta el. 1842—45. években a megyében tiszteletbeli alügyész, 1845 után pedig táblabírói minőségben működött, 1848 október havában a pánszláv lázadók ellen összeállított megyei rögtönítelő bíróságnak tagja volt. 1848

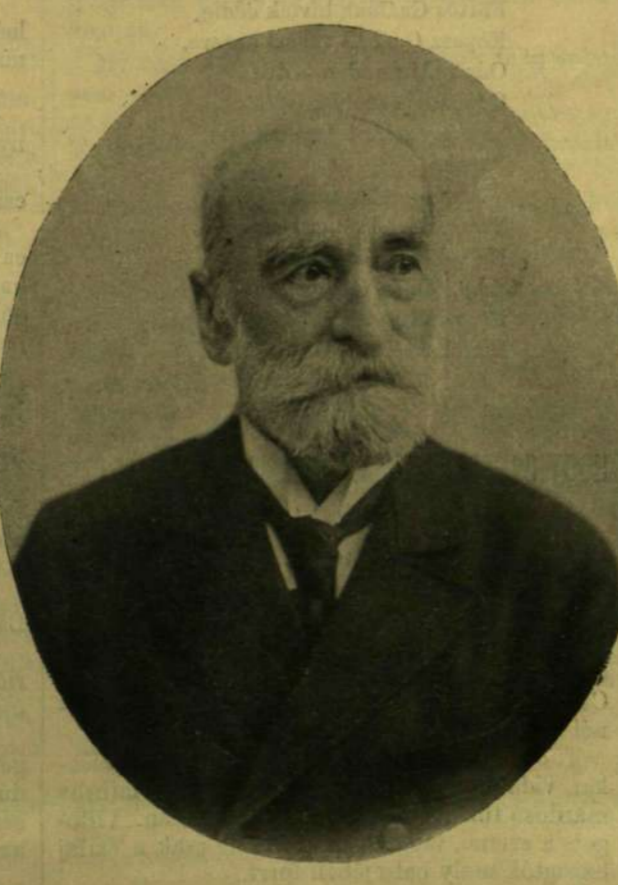
december havában egy mozgósított csetnek-jolsvai nemzetőri századdal a kassa-budaméri csatában, mint annak parancsnoka vett részt. Majd később Debrecezenben Duschek pénzügy-miniszterrel a magyar pénzjegyekhez való papiros szállítására szerződött.

Az abszolút korszakban, az ügyvédség gyakorlathatásától megfosztatván, főképp az evang. egyház ügyeire és kormányzatára fordította figyelmét. Szívesen elfogadta a gesellfalvi és csetneki egyházak felügyelői tisztségét, 1856-ban pedig, midőn az abszolút korszak első ízben engedte meg a kerületi közgyűlés megtarthatását Dobsinán, hitrokonaik közbizalma az egyik világi jegyzői tisztséggel ruházta fel. E minőségében fogalmazta meg az 1859-iki kismárki egyházkerületi közgyűlésen a Zsedényi Ede indítványára, a már behozott patens ellen való tiltakozó határozatot, mely miatt azután Máday Károlylyal, ki a jegyzőkönv hitelesítése alkalmával, a gyűlés hozzájárulásával, e határozatot még fokozottabb mérvben kiélesítette, s ki később a tiszai egyházkerület hírneves superintendense lett, — együttesen elíteltetett és a kassai börtönbe vettetett.

Ezen patens ellen való mozgalomban Szontagh Pál buzgó részt vett. Hitrokonaik, látva benne a kitünő egyháztagot és rendíthetetlen szilárságú evangélikus férfiút, 1863-ban a gömöri evang. esperesség felügyelőjévé választották, mely állását mindaddig megtartotta és nagy buzgalommal töltötte be, míg lakását mint képviselő 1868-ban Pestre át nem tette.

A 80-as évek elején a tiszai egyházkerület „rendezet”-ét dolgozta ki, mely némi módosításokkal elfogadotván, mindaddig érvényben állott, míg az evangélikus egyház zsinata, melynek ő a 90-es években mint a gömöri esperesség egyik egyhangúlag beválasztott képviselője élénk munkásságú tagja volt, törvénykönyvét megalkotta.

Országgyűlési képviselőnek a gömör-rozsnói kerület négy ízben választotta meg, 1867 és 1878-ban egyhangúlag, 1869 és 1875-ben

SZONTAGH PÁL.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 3015
téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénesvízi gyógyfürdő, párálan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és hádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

A legszebb francia papirkalapok nagy választékban 8951

KLEIN VILMOS
papirkereskedésében,
Budapest, Kossuth Lajos-u. 20.
(Országos Kaszinó palotában.)

Látképes levelező-lapok különlegességek raktára.

Kopaszfejűség gyógyítása.

Akadályozza a haj kihullását, elhajtja a sűrűt és viszketést, megadja a kopasz fejnek ismét dús hajnövést, szemöldökéit és pillaszörét.

Próbaszállítás ingyen.

Kolozsvári Felső Kereskedelmi Iskola
Kereskedelmi akadémia 9210
benlakással 100 tanuló részére.

Ezen intézetet végzett ifjak jogosítottak a katonai önkéntességre. A benlakás a kényesebb igényeket is kielégítő, modern berendezésű, egészséges és tágas munka- és lakótermekkel, ebédlővel, korodával, olvasó-, zene-, vívő- és játéktérrel (összesen 68 terem), tekepályával, 4488 m. tágas udvarral, a tornászára teljes berendezéssel, vízvezeték és légsziválgatással van ellátva. Az intézet közvetlen közelében van a városi sétaligetnek. A teljes ellátásért 800 kor. fizetendő s a folyamódások augusztus 15-ig beadandók. Az első osztályba négy középosztályt végzett ifjak vétettek fel; évi tandíj 120 kor. Az intézet 1878 óta áll fenn; a múlt évben 255 növendéke volt. Az intézet 1902/3 tanév kezdetén akadémiai tanfolyammal fog bővítetni. Részletes programot küld az igazgatósnak.

RIVIERA IBOLYA
IGAZI IBOLYA ILLET KIZÁRÓLAG KÉSZÜLT MÖTSCH A. & T. SA BÉCS, L. LUGECK 3 sz.

Czimbalom
iskolákat, a melyből mindenki, tanító nélkül megtanulhat czimbalomozni, 4 koronáért adom. Képes nagy czimbalomárjegyzéket pedig ingyen. Varga Pál czimbalom-érettő, Budapest, VIII. ker., Rákóczi rd.-utca 3. sz.

CRÉME DE FANCHON
a 3 sziv védjegyvel.

Rögtön finomított és szépitő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsírtalan!

Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K. Főraktár: „URSITS” gyógyszerüzlet, Budapest, Rákóczi-utca 11. Vidékre 20 fillér többlet beküldése után frankó.

Kapható mindenhol. Raktár: **Török gyögzsz., Bpest.**

Szépség és egészség.

Etvágytalanság és Gyomorgyengeség
gyógyítására ezeket mezzel Karlabadba holott ez a célt otthon is elérhetik **ROZSNAY M.**

PEPSINBORA
használati által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 2 kor. 40 fill. 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.

A t. sz. kőszénvíz szivárgásait ajánljuk, hogy minden késettényeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcra birtokos.

Kapható: **ROZSNAY MÁTYÁS** gyógyszerüzletében Arad, Szabadság-tér. Budapest: **Török József és dr. Egger Leo (Nádor)** gyógyszerüzletében, valamint minden magyarországi gyógyszerüzletben.

CRÉME DE FANCHON
a 3 sziv védjegyvel.

Rögtön finomított és szépitő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsírtalan!

Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K. Főraktár: „URSITS” gyógyszerüzlet, Budapest, Rákóczi-utca 11. Vidékre 20 fillér többlet beküldése után frankó.

Kapható mindenhol. Raktár: **Török gyögzsz., Bpest.**

Balaton-Füred,
gyógyhely és tengeri fürdő s a Balaton metropolisa.
Zala vármegyében. Posta és távirati helyben.

Fürdőidény május 19-étől szeptember hó végéig.

Azon gyenge tüdősek és mellbetegek, kik B.-Füred kedvező kilmáját előbb használni akarják, már május 19-étől itt minden kényelmet — meleg fürdők kivételével — találhatnak.

Tiszta ózonszín, enyhén egyenletes tóparti levegő; égyényes, sós, szén-savas, vasas források; juhasvó-tej-, és masszage-gyógyimód; szénsavas meleg pezsgő és szén-savas hideg fürdők, gőzfürdő, zuhanások, balaton-tavi hideg fürdők és panodák. Orvosi szaktekintélyek által igen ajánlva: vérszegénység, görvény, gümőkór, csúsz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérkópés, gyomor- és bélhurut, máj- és lépvérbőség; női bajok s idegbántalmakban.

Elsőrangú fürdőintézet.

Hegyektől védett gyönyörű fekvés, díszes és észszerűberendezés; gyógy-terem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, tiszta, szini előadások, hetenkint táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacsónakázás. — Elegáns lakások a Balaton partján épült Ipoly-udvarban, az Erzsébet- és Klotild-udvarokban és a Grand-Hotelben; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt étkezés, table d'hôte: ouvert 3 kor. Szobák 80 fill.-től 10 kor.-ig kaphatók. Június 15-ig és augusztus 21-től a saison végéig a lakások 30 százalékkal, az étkezés a Grand-Hotel éttermében 20 százalékkal olcsóbbak. 9221

Vasuti állomások Siofok és Veszprém; Siofoktól Füred gőzhajón 1 óra. Veszprémtől kocsin 1 és fél óra. Vasuti saisonjegyek 33 1/2 százalékos kedvezményvel, menetérték jegyek — 3 napra — fél aron kaphatók. A fürdőintézet rendelősorvos: **Dr. Huray István**, kir. tan. Laksmegrendelések előleg beküldése mellett **Ling Valerián** fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balaton-füredi fürdőintézet mint gyógy-, hanem mint strandi víz is igen kedvelt. Főraktára **Édeskúty L.** ásványvíz-szállító Budapestben. Ezenkívül kapható **Szemercy Jánosnál** Veszprémben és **Lichtnecker Józsefnél** Székesfehérváron. Prospektusokkal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

A Pozsonyi Felső Kereskedelmi Iskola,
melynek végbizonyítványa egy évi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít, és melynek eddig végzett tanulói legelső rendű kereskedő, gyári és bankári ügyvezető vagy közhivatalokban és a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást, 1901 szeptember 1-én 17. évfolyamát nyitja meg.

Az intézetet a mult isk. évben 241 tanuló látogatta, köztük 192 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező lapon is kérhető.

Pozsony, 1901 július hó.

JÓNÁS JÁNOS
igazgató.

9311

nagy szótöbbséggel. Mint képviselő kezdetben a Deák-párt híve volt, de 1876-ban a fuzionált és szabadelvű nevet felvett Tisza-pártból 70-ed magával kilépett és megalapítani segített az eleinte független szabadelvűnek, később egyesült ellenzéknek, majd mérsékelt ellenzéknek nevezett pártot, melynek alelnökévé választott. 1880-ban a képviselőház pénzügyi bizottságának lett tagja, a hol azonban csak egy évig működött, mert a következő választás alkalmával gróf Andrássy Manóval szemben kisebbségben maradt.

A politikai térről visszavonulása óta az evang. egyház ügyein kívül nyilvánosan csak az országos iparegyesületben működik, hol 15 év óta az egyik alelnöki állást tölti be.

Most már a jól megérdemelt nyugodtabb élet napjait élvezte szerető családjában körében: nevével, Madarász Paulával, 55 éves boldog házasságban, gyermekeivel és unokáival, de még mindig teljes lelki-terti erőben és élénk érdeklődéssel kíséri a közügyek folyását, az evang. egyház, a hazai ipar és a politikai élet alakulásait.

Azon régi, tisztos hazafiak közé tartozik, a kik eleget tettek kötelességüknek, egy munkában, sikereiben gazdag hosszú életre, általános elismeréstől, tiszteltől környezve tekinthetnek vissza.

FÜRTÖS GAÁL ESETE.

(Holtai után.)

Őzvegy ember a világon
Árva gerle asszú ágon,
Szomorúság költe, fekte,
Elbűsűzött a víg kedve
Örökre.

„Hej! gondolja Gergely gazda,
— Gazdaságom most mi haszna?
Odavan a jámbor párom,

Ha csak ott túl meg nem látom!
Áldott legyen az emléke!

Gyűjtött, fáradt, mint a méhe,
De örömem benne nincsen,
Ó volt a legdrágább kincsem;

Bármint vetem, bármint hányom,
Sohasem lesz oly hí párom!

Ma még hiszi, még ma mondja,
De holnap már más a gondja.

Annai a jó, kegyes lélek,
Találnak irt a sebének:

„Így-úgy Isten rendelése,
Minek esnők hát kétségbe?
Hisz' kétszer is nyit a virág,
Neki állhat még a világ.

Nyugtassa az Úr békével!
Biz' az első hitvesével

Volt is, nem is vig órája,
Patika meg doktor járta.

Most kezdődik csak az élet!
Válaszson új feleséget,

Kivánatos, gyöngyömdátát!
A ki meghalt, elsiratják

S vége van.
Hajlik gazdánk a szép szóra,

De egy de-je mégis volna:
Őzvegyet vesz, kitanúltat?

Mást se néz majd, mint a múltat,
A költében, a jártában,

Csak a volt-ért nyög magában.
Másféle a fiatalja

Egyet fordúl, cserbenhagyja.
Pedig a szarv nem oly csimer,

Mit az ember könnyen szível.
Liszes fővel lányba kapni,

Fogatlan, diót harapni
Nagy dolog!

„Ej! — gondolja Gergely gazda,
— Majd csak elvált tavaszra!

Hisz' a szomszéd őzvegy asszony
Váltint int, hogy válasszon.

Jó szívvel is van hozzája,
Pedig tel a kamrája,

Ha nála tölt egy-egy estét.
Nem győzi keresni kedvét.

De viszont a keresztánnya,
Ez a szegény, kedves árva

Hogy' megnőtt, és milyen helyre!

A neje is úgy kedvelte.
Jó erkölcsi, kellemetes,

Útcán, háznál szemérmes,
Ha bevinna a jómódba,

Úgy fordúl, hogy hálás volna...
Őzvegy ember a világon

Szálló lepke a virágon,
Ízelgeti a színmézet,

Csókot oszthat, csókot kérhet.
Egyik napon a menyecske,

A hajadon másnap este,
Szép magukat úgy kelletik,

Ápolgatják, becézgetik,
Bizton bízik mind a kettő,

Készen tartva a jegyendő.
De gond úti a menyecske!

„No, csak nézd el a vén kocskát!
Lányra vásik a kend foga?

De hiszen nem oda Buda!
Körfölgoja, cselet vet neki,

S a mikor meglélegeti,
Nyakendőjét igazítva,

A firtjeit elismítva,
Nap nap mellett abban fárads,

Ki-kitép egy barna szalát:
„No, liszes Gaál, csak lesz eszed,

Párodul a korost veszed!
Csakhogy a lány szintén részen,

Az ő terve szintén készen:
Az őzvegyet dédelgeti,

Ősz hajszálát tépegeti.
Az a titkos reménysege,

Majd így hozzá hajlik végre.
És versengnek csüggedetlen,

Tépi, lopják mind a ketten
S addig lopják, addig tépi,

Hogy... de hadd mondom el végig!
Fordul az idő tavaszra

S hűsvét táján Gergely gazda
Nagyot gondol: Isten neki!

A dolognak végit veti,
Nőül veszi az egyiket.

Az egyiket? De melyiket?!
Ott a tükre, át tanácsot!

Oh, szérvényűsége, a mit látott:
Mint a tónak sópört jege,

Vagy mint őszszel a vakart tök,
Feje búbján nincs hajszál több.

S a hogy kilép az utcára,
Őszszel a csudájára,

A félfa: „Szomszéd, ejha!
Milyen fényes a taréja!”

Az asszonyok kinevetik,
Fürtös Gaálnak hívták eddig,

Kopasz Gaál lesz most a neve,
Óda neki minden kedve,

Odahagyja szülő falvát.
Szegény tatár! Agebül járt.

A vén ember indulatja,
Virág, dőrtől elhervasztva.

Ha sok a fogyatkozásod,
Jobb, idején még belátnod.

Hogy hát ne légy csúfság tárgya,
Emlékezzél Kopasz Gaálra!

Albert József.

HOGY SZERZETT FELESÉGET TURGONYI BALÁZS.

Elbeszélés.

Irtá Vértési Arnold.

Vigan voltak a radnóti erdőben. Olyan majális csapatot a hejvölgyi fiatalok, hogy még az öreg urak közül is tánczra perült a derekabbja. Csak Turgonyi Balázsnak volt rossz kedve s menél többet ivott, annál rosszabb kedve lett.

Tudja Isten, mi volt abban a borban. Másokat vídamságra lelkesített, neki meg mintha mardosó tűz szaladt volna le a torkán. Villogott a szeme, lángolt az arca, de csak a szilaj haragtól, mely belsejében forrt.

Csupa bosszúság volt az egész mai napja. Már reggel összekocodott Szombathy Lenkével.

Valami csekélység volt, a min összekocodtak, az igaz; de abból is láthatta, hogy az a leány milyen keveset törődik vele. Csak arra kérte Balázst, hogy vegye föl ma azt a rózsaszín ruháját, a melyikben Szen-László Csanádnál volt, mikor oly jól mulattak s Turgonyi Balázs olyan boldog volt.

De nem, nem tette meg. Nem tesz meg semmit a kedvéért ez a kevély, akaratos leány. Pedig ő az életét is odaadná érte.

Igazán nem tudja Turgonyi Balázs, hogy mit gondoljon. Hiszen ha nem kell ő Lenkének, hát ne csalogassa. Ne legyen egyszer nyájás, másszor fagyos, ne kínozza, ne gyötörje csupa kedvteléből. Pokol ez az élet így.

Néha már ajkán lebegett az az új Turgonyi Balázsnak, hogy: vagy, vagy. De soha sem merte kimondani. Olyan kegyes leánnyal, a ki szép is, gazdag is, a kinek epvede lesi kegyes pillantását minden fiatal ember, nem lehet ám úgy beszélni.

Pedig egyszer szeretné neki megmondani az igazat Turgonyi Balázs. Ime ma is egész nap győtri szegény fiút. Csak az ő bosszantására tánczol annyit Ledecey Miskával. Tudja, hogy Balázs ki nem állhatja azt a nyafogó firtit, hát csak azért is.

— Lenke, miért tánczolt megint azzal a kölyökkel? — tört ki végre belőle a keserűség.

Lenke kaczerkódva ránta fejét és nevetett: — Ejha, már azt is megszabja, hogy mivel tánczolja? Még nem szeretett rá jogot.

— De mikor úgy könyörgök magának, Lenke, — könyörögni szabad, de én nem ígertem, hogy minden könyörgését meghallgatam.

Estére azonban mégis remélte Balázs, hogy alkalma nyílik komolyan beszélni Lenkével. Már reggel úgy állapodtak meg, hogy Szombathyék hazamenőben az ő kocsijára ülnek. A Szombathyék rudas lova megsántult, s az öreg úr különben is szeretete kimélni a lovait. Hát jó, fölülnek a Balázs kocsijára.

— Én fogok hajtani, — kötötte ki Lenke.

Nagyszerű lesz, — gondolta Turgonyi Balázs. Egymás mellett ülve a kocsisülésen, az öregek hátul, a holdvilág, az erdei út, a tánczról, kocsikázástól, az egész napi mulatság izgalmaitól fölhevült fiatal szívek... bizonyára soha, soha jobb alkalom nem lesz, hogy megértsék egymást.

Amde ez a nap úgy volt bejegyve a Turgonyi Balázs szorának könyvébe, hogy csupa keserűséget hozzon.

Már a hold régen feljött az égre s majdnem éjfél felé járt az idő, mikor előálltak a kocsik s a vidám társaság szétoszlott.

— Hát nem ül az én kocsimra? — szóló egészen elképedve Turgonyi Balázs, mikor látta, hogy Lenke a Csaby Gyuriké kocsijára száll föl.

— A mint látja, nem, — viszonzá a szép leány vállat vonva. — Ellég volt nekem mára a maga durezás képét látni.

— Lenke! — könyörgött az ifjú.

— Isten vele! — felelt a szép leány könynyedén.

— Úgy? — szóló Turgonyi Balázs fogait csikorgatva.

Szétnézett s Gombos Terka ötlött a szemébe, ez a jelentéktelen kis leány, a radnóti úri világ hamupipókéja, a kit máskor észre sem vett volna, de ma csupa daczból fölültetett a kocsijára.

A kis leány kérdőleg tekintett nagynénjére, kinek a háznál nőtt föl mint árva gyerek. Gombos néni álmosan biccentett a fejével. Nem bánja ő, csak már menjenek.

Egy kicsit tetszett is neki, hogy a Turgonyi Balázs két tüzesvérű sárgáján ropúlnek baba, a helyett, hogy a Gombos bácsi két lusta vén szürkéjével cizmognának.

— Ide mellém, Teruska, — szóló Turgonyi Balázs, fölemelve a kis leányt a bakra.

— Pá, Teruska, — kiáltott vissza Csaby Gyuriké kocsijáról Szombathy Lenke, — szerencsés útát, jó mulatságot!

S hangja oly gúnyosan és főnhéjazón csegett a Turgonyi Balázs füleiben, hogy megrándult rá a fiatal embernek minden idege s hevesen suhintott végig az ostarrol lovain, mintha azokon akarná kitölteni bösz haragját.

Az ostarhoz nem szokott két sárga prűszkölve vágta fejét a szügyébe s szinte örült száguldással ragadta előre a kocsit. Villámgyorsan elő-

pültek az előttük menő kocsik mellett. Messze maradt mögöttük a Csaby Gyuriké, meg a többi mind.

Valamit kiáltottak utánuk az első kocsiról, de ők nem hallották: a két sárga csak rohant velök tovább.

Gombos néni is szóló valamit hátulról, hogy: — Lassabban, Balázs, az Isten szerelméért!

De Balázsnak épen ez kellett, ez az örült száguldás. Ez illett az ő háborgó lelkéhez. Csak tovább, tovább!

A kis leány ijedten kapaskodott az ülés szélebe, de arca mégis kipirult az örömtől s a büszkeségtől.

— Fél? — kérte Balázs.

— Nem, nem félek, ha maga itt van, — válaszolt a leány csaknem áhitatosan.

Pedig remegett egész teste s szédült a feje. De milyen édes volt még a szédülés is.

A fiatal ember most nagy kegyesen megszólalt: — Hogy mulatott, Teruska?

— Nagyon, nagyon jól, — felelt a leányka. Igazán ebben a pillanatban úgy rémlett neki, mintha ilyen kedves majálison még soha sem lett volna.

— Jövő majálison velem kell tánczolnia a második négyest, Teruska, — szóló a fiatal ember. — Megígéri?

— Meg, meg, szívesen, — viszonzta a leány örömmel.

Aztán megint elhallgattak. Turgonyi Balázsnak az a másik leány jutott eszébe, az a büszke, szeszélyes. Összeharapta ajkait s ingerülten közé suhintott megint a lovaknak.

Most még vadabb száguldás következett. A megbokrosodott lovak eszeveszetten rohantak. A könnyű kis kocsit fölborította, a benne ülők kihűltak.

— Jézusom! — sikoltott Gombos néni.

Az árokba keserves nyöszörgés hallatszott és sántikálva mászott ki Gombos bácsi.

Turgonyi Balázs is kapott egy pár horzsolást, vérzett a keze, a homloka, de nem eszettette el a gyeplőt és sikerült a lovakat megfékeznie.

Most a nőket kellett fölsegiteni a földről. Gombos néni csak könnyen lehetett, de a fiatal leány ajúltan fekiült, mozdulatlan, talán holtan.

A hold rávilágított sápadt arcára, szeme le volt húnyva. Turgonyi Balázs rémülten térdelt le melléje, hogy megfigyelje, lélegzik-e még?

A néni jajgatva s kezét tördelve állt ott. Nem tudták, hogy segítsenek, míg csak végre kínos hosszú idő múlva meg nem érkeztek a hátul jövő kocsik s egyik kocsin a doktor.

Akkor fölélesztették az elaléltat, de nem bírták talpra állítani. Olyan szerencsétlenül esett ki a kocsiból, hogy lába két helyütt is eltört.

Hónapokig nyomta az ágyat szegényke s mikor aztán fölkel, akkor is csak sántikálva birt járni botra támaszkodva.

— Hát nem tudok segíteni rajta? — támadta meg az orvost Turgonyi Balázs.

Az orvos mentegetődzött. Ő nem tehet róla. A gyógykezelésben nem volt hiba. Ide kint járt a híres doktor Pényes is, az is azt mondta: a kezelés egészen helyes. Nem tehet róla senki, ha sánta maradt.

— De az én lelkemen szárad, az én lelkemen, — dühöngött Turgonyi Balázs.

Ama szerencsétlen majális óta szerfölött ingerült kedélyállapotban volt Turgonyi Balázs. Hát az ő lelkét fogja most már nyomni, hogy az a leány egész életére szerencsétlenné, koldússá, nyomorékká lett? Ki veszi most már feleségül azt a sánta leányt?

— Hát semmikép sem lehet rajta segíteni, semmikép? — zaklatta az orvost az elkiseredett fiatal ember. — Talán valami híres doktor Budapesten, Bécsben,

— Nem hiszem.

Turgonyi Balázs fejébe nyomta a kalapját s alig köszönt, úgy ment el az orvostól. Szeretett volna a világból is kimenni, úgy neki indult. Már őszies szél fújdogált át a letarolt földeken. Szomorúan zörgött a száraz kukoricaszár s gölyök szállingóztak fent a levegőben, már útra készültek.

— Hej, ha veletek mehetnék! — gondolta búsan Turgonyi Balázs.

De ő nem mehet, ő rá itt nehéz kötelesség vár. Ha gavallér, hát most mutassa meg, hogy igazán az. Jóvá kell tenni, a mi miatta történt.

Gombosé csak elamúltak, mikor beállított hozzájuk, hogy Terkát kéri feleségül.

— De megdöntöd, öcsém? — szóló Gombos bácsi fejét csóválva.

Az asszony azonban még sem csodálkozott olyan nagyon. Hát miért ne kérhetné meg? Derék leány, jó leány, jó gazdasszony lesz belőle. Hogy egy kicsit sántit, hát az még nem olyan nagy baj.

Behitták Terkát. A leány eleinte megrémült. Olyan hihetetlen volt az, hogy Balázs őt feleségül kéri.

— Engem? ... Engem?

A hangja is elfúlt, egész arca lángba borult; de mikor Balázs megfogta a kezét, zokogva odamoltolt a nyakába.

Szörnyű nagy meglepetés volt Radnóton és az egész vármegyében, hogy Turgonyi Balázs elveszi a kis sánta Gombos Terkát. Némelyik azt hitte, hogy csak tréfa. Kérdezték Balázstól magát is.

— Igaz az, te?

— Igaz hát, — felelt vállat vonva. — Őri ember nem tehetett másképp. Muszáj volt.

S minden ismerőse azt mondta azután: persze, persze, őri ember nem tehetett másképp. De azért egyik sem tette volna meg.

Tavaly ősszel volt az esküvőjük. Én az idén tavasszal találkoztam velök. Ide fent jártak Budapesten.

Azt hittem, valami elbűsült, mogorva embert találok, a ki tompa megadással huzolja az élet terhét; hát egy jókedvű fiút találok, a kinek szeméből csak úgy nevetik ki az élet öröme.

A felesége, a ki igazán bájos asszonyka, még egy kicsit sántikált; de azt mondta az ura, az orvostanárokat biztatják, hogy egészen is elműlik a sántitása.

— Egyébként, — mondta Balázs, — ha sánta marad is, akkor is boldog vagyok én így is az én édes, aranyos kis feleségemmel. Te, nem képezel, micsoda csokolni való, áldott asszonyka ez s milyen tökfűlk voltam én, hogy előbb a lábát kellett kitörni szegénynek, hogy végre észre vegyem.

AZ ESKÜTÉRI HID.

Budapest székes főváros közművei között kétségkívül egyik legkiválóbb lesz az a hatalmas és a maga nemében az egész földkerekségen párhát ritkító hid, a mely gyorsan haladva befegyéséhez nem sokára egy új kapcsolatot képez a fővárosnak a Duna által szétválasztott két fele között. Értjük Budapest hatodik Dunahidját, az épülő esküteri hidat.

Az épülő hidnak a Duna medre felett egyetlen egy — 290 méter nagyságú — nyílása van, a melyhez, a hid mindkét végén, a rakpartok felett még 42 méter nyílású áthidalások csatlakoznak.

Ily nagy egynyílású hid eddigéle még sehol sem épült s a többnyílású hidak közül is csak az amerikai East-River hidak és az angolországi Forth-hidak az, a melyeknek egyes nyílásai esküteri hid nyílásánál nagyobbak.

Ezt a nagy medernyílást láncszerkezet hidalja át.

A láncztagok hasonlók azokhoz, a melyek a régi Lánczhidon is láthatók, de jóval nagyobb méretekkel bírnak. Egyébként azonban lényeges különbség van a két hid szerkezete között.

A leglényegesebb az, hogy az új hid úgy a függőleges, valamint a vízszintes lengések ellen rácsos szerkezetekkel a lehető legtökéletesebben lesz merevítve, s az új hidnál nem történhetik meg az, a mi a Lánczhidnál napirenden van, hogy nagyobb szélben, vagy nagyobb embersokaságnál a hid hullámzik s jobbra-balra ingog, a szerint, a mint az egyik vagy a másik oldalon van jobban megterhelve.

További újítás az új hid lánczszerkezetében az, hogy a lánczok nem a hidpálya felett, hanem azon kívül lesznek úgy, hogy az egész hid a két láncztartó között lesz kocsijával és gyalogútjával együtt.

A hidtervezők ezt abból az okból csinálták így, hogy a hidpálya minél szelesebb legyen és hogy a lánczokat jobban megmerevíthessék a szélnyomás ellen.

A lánczokat a két rakodóparthoz épített pillérekre függesztették föl. A pillérek a null vízszin

fölött kilenc méter magasságig köből, azonfelül pedig szerkezeti okokból vasból készültek.

A vaspillérek lényegben két vasoszlopból állanak, a melyek, a mint az már most is látható, a rengeteg gerenda-alkotmány között, művésziesen kidolgozott toronyszerű csúcsban végződnek és hatvanöt méter magasak.

A torony oszlopokat íves rácszat köti össze a lánczok magasságában, úgy hogy azok mindegyik oldalon egy-egy pompás óriási kaput képeznek.

Ezekbe az oszlopokba az alsó lánczot ötven méter magasságban, a felsőt még egy és fél méterrel magasabban függesztették föl.

A lánczok az oszlopoktól meredeken futnak le a hiáfőkig, illetve az azokban előállított borgonykamrákig, a hol a lánczokat vassarukkal és egyéb vasszerkezetekkel borgonyozták le.

A hidfőket, úgy a pesti, mint a budai oldalon 42 méternyi távolságban építették a pillérektől a felső rakodóparthoz úgy, hogy a hidfőnek a Duna felé néző homlokzata körülbelül egy vonalban van a házsorokkal.

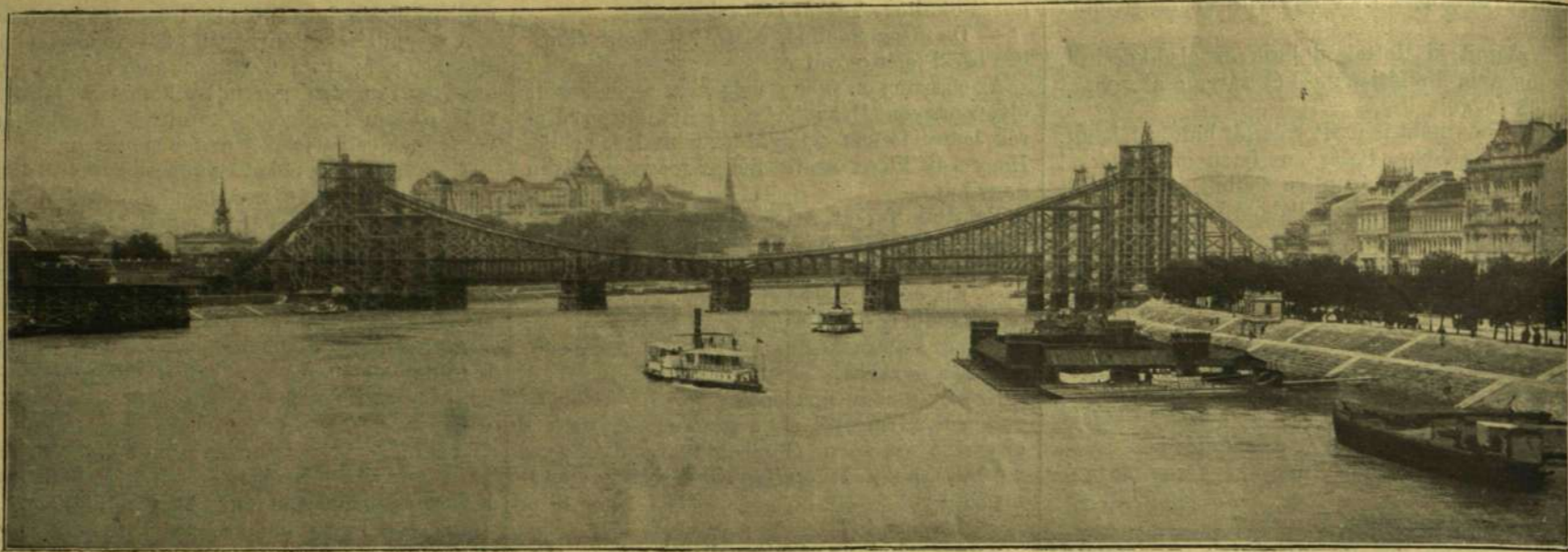
A hidfők és a pillérek közti áthidalás alatt a gyalogosok és a kocsik zavartalanul fognak közlekedni.

Az új hid tehát ebben is eltér az eddigi hidaktól, a melyek csak a rakodópartoktól indulnak ki.

Egy-egy hidfő alapterülete ezer négyzetméter, mindegyiknek építéséhez mintegy 14 ezer köbméter kő kellett. Azért volt szükség ilyen ropant kötömegre, mert a hidfők falai tartják a hidnak összes súlyát. Nem csak a hid állandó súlyát, de a később rá nehezedő egyéb súlyt is.

Az új hidon épen úgy, mint a többiekben, egy kocsit és két gyalogjárót lesz. A gyalogjárót azonban nem fogja korlát elválasztani a kocsitól, mert mint említettük, a lánczok nem közből, hanem a hid külső részén lesznek.

A kocsit 11 méter széles lesz, vagyis három és fél méterrel szelesebb a Lánczhidnál, a gyalogjárók szélessége három és fél méter, tehát kétszer olyan széles, mint a Lánczhidon, sőt a többi hidak gyalogjáróinál is fél méterrel szelesebb, úgy hogy az új hid gyalogjáróin a legnagyobb sokadalomnál sem lehet zavaró torlódás.

AZ ESKÜTERI HID ÉPÍTÉSE. — A HID A FERENCZ JÓZSEF-HIDRÓL NÉZVE.

Weinwurm legújabb fényképe.

A jobbparti hidő alapozása közben egy rendkívül gazdag, — naponként mintegy 60,000 hektoliter vízbőségű — meleg forrás tört fel, melyet azonban az alapfenékig súlyosított vas-caisson segítségével sikerült tökéletesen elzárni.

A vasszerkezet gyártását 1899 év elején, szerelését ugyanez évi július hóban kezdték meg, a láncok lehorgonyzó alkatrészeinek a horgonykamrákban való elhelyezésével.

1900 év végéig elkészítették az összes falazatokat a vámszedő házak kivételével, a lehorgonyzó láncokat, a rakparti áthidalások vasszerkezetét, s a parti pillérek feletti kapuzatokat a láncok magasságáig.

Ez év elején hozzáfogtak a hidépítés egyik legérdekesebb, de egyúttal legnehezebb részé-

nek, a Duna feletti lánctartók felszerelésének végrebajtásához.

E célból mindenekelőtt egy hatalmas, a partok közelében több mint 10 emelet magasságú szerelő állványt készítettek.

Ebben az állványban négy, egyenként ötven méter széles nyílást hagytak abból a célból, hogy a nyílásokon át az építés tartama alatt is, a hajózási forgalom minden fennakadás nélkül folyhasson.

Ezt a négy nyílást rácozott vastartókkal hidalták át. E vastartókat később közúti hidaknak fogják fölhasználni az ország egyes pontjain. Ezen tartók felett felépítették a láncok magasságáig az állvány felső részét.

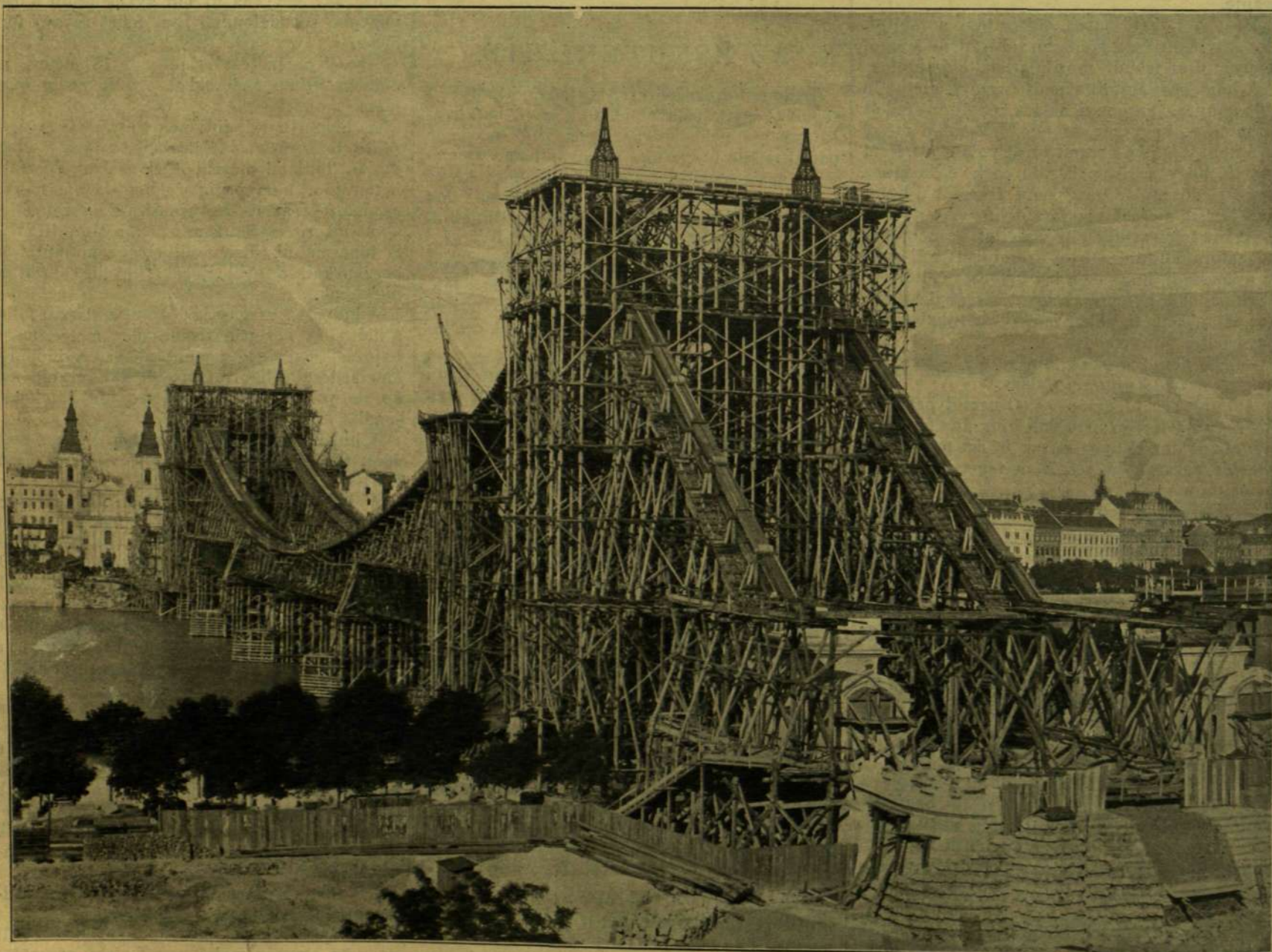
Az állvány elkészülte után azonnal hozzá-

fogtak a láncok felszereléséhez, még pedig egyidejűleg mindkét part felől a Duna közepe felé.

A láncok szerelése úgy történik, hogy a vaspillérek körül 43 méter magasságban levő plateaura villamos gépek segítségével húzzák fel az egyes láncszemeket, melyeket fatalpakra erősítve csúsztatnak helyükre, darúk segítségével fölemelik, helyükre beillesztik s azután erős aczélsapokkal kapcsolják össze egymással. Egy-egy láncszak átlag 20 darab, 25 milliméter vastag, 450 milliméter széles és 13 méter hosszú aczéllemezéből van képezve.

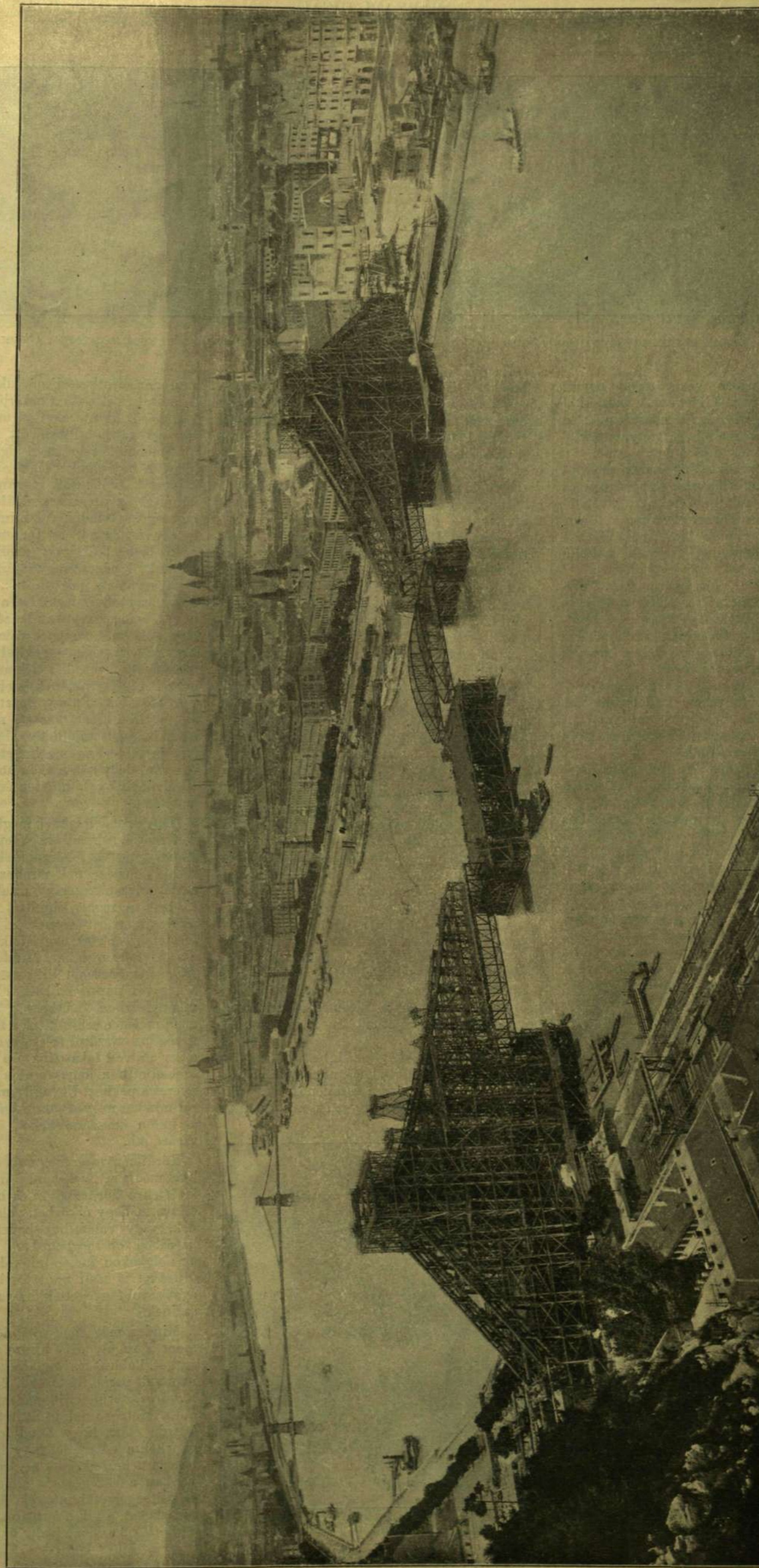
Az alsó láncszal már teljesen elkészültek, s most a felső lánc szemeit fűzik össze.

Ezzel a munkával előreláthatólag augusztus hó folyamán készülnek el, azután az állványo-

AZ ESKÜTERI HID ÉPÍTÉSE. — A HID A BUDAI OLDALRÓL NÉZVE.

Erdélyi legújabb fényképe.

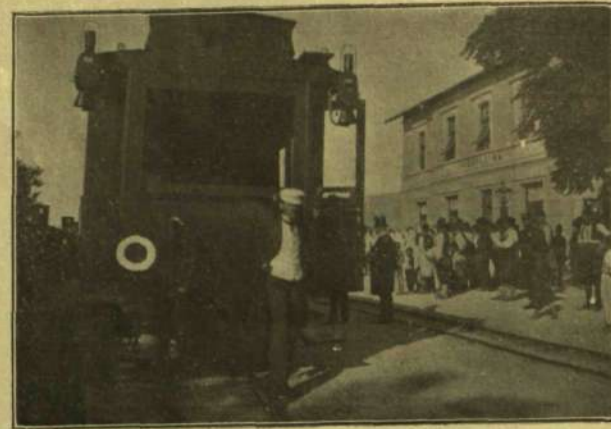

AZ ESKÜTERI HID ÉPÍTÉSE. — A HID A GELLÉRTHEGYRŐL NÉZVE.

Az államvasutak gépparkjának miniszterének fényképe.

KÁLLAY MINISZTERI FOGATA MOSZTÁRBAN.

A MINISZTEREK VASÚTI KOCSIJA CAPLJINA ÁLLOMÁSON.

kat az azokhoz tartozó vastartókkal együtt lebontják, a hidpályát felfüggesztő vasakat a pályaszervezet felszereléséhez, melynek befejező része azonban már a jövő évre marad.

A hid építéséhez kizárólag hazai anyagot használtak a nálunk alkalmas minőségben és mennyiségben nem található gránitkő kivételével, a melyet részben Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös konopisti bányáiból, részben pedig a piliseni, neuhausi s egyéb külföldi bányákból szereztek be.

A hid vasfelszerkezetének gyártását és helyszíni szerelését, valamint az ehhez szükséges és a saját terve szerint való összes szerelőállványok és vasszerkezetű szerelőtartók előállítását nagyszabású berendezéseivel a magyar kir. államaszabású gégyára végzi.

A vasfelszerkezethez való és a nevezett gégyár hidépítési műhelyében feldolgozás alá kerülő anyagokat a diós-győri magyar kir. vas- és acélgégyár, valamint a zólyom-brézói magyar kir. vasgyár szállítják.

A hidépítés összes költségei, bele nem érve a hid környékének szabályozási költségeit, kerek számban tíz millió koronára rúgnak.

Mint érdekesebb s a munkák terjedelmé iránt is tájékoztatást nyújtó adat felemlíthető még, hogy a hid falazataihoz több mint 40,000 köbméter követ, a vasízszerkezetéhez 110,000 méterháza acélt és vasat, az állványokhoz pedig 12,000 köbméter fát használtak fel.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter az érdekes hidépítést már több ízben megtekintette, legutóbb e hó elején, a midőn is végigjárva az óriási állványokat és fölmenve a toronymagasságú kapuzat ormára is, apróra megnézte a most folyamatban levő láncszerelést és ismételten elismerését fejezte ki, hogy a nagy mű oly hatalmas arányokban halad befejezéséhez.

Most már biztos kijelenthető, hogy a nagyszerű alkotás a jövő év folyamán teljesen elkészül s a közforgalomnak átadható lesz.

A hid tervét tudvalevőleg a kereskedelmi miniszterium hidépítő osztálya készítette, de nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy az alkotásban oroszlanrész van Csekélius Aurél miniszteri tanácsosnak és Szántó Albert műszaki tanácsosnak, a kik a hidépítés munkálatait oly lelkiismeretesen és kiváló szakértelemmel vezették.

PESTIS-VÉSZ A XVII. SZÁZADBAN.

Bécs, Oporto, Marseille, Konstantinápoly és néhány angol város példája, melyekben újabban felütötte fejét a pestis, megmutatták, hogy a modern közegészségügyi tudomány eszközei többé már e borzasztó csapással szemben sem tehetetlenek egészen s eredmény kijelentésével küzdhetnek meg vele.

Drákói rendszabályokkal igyekeztek leküzdeni a veszélyt már a régi századokban is, s hogy akkor sem siker nélkül, az is tanúsítja, hogy Franciaországban több századon át tartó pusztítása után XIV. Lajos uralkodása közepe felé már a pestis lassanként megszűnt szedni áldozatait.

De minő barbár rendszabályok voltak ezek a maiakhoz képest, azt csak az orvostudomány akkori kezdetleges foka s a hatóságok ellenmondást nem tűrő szigora képes megértetni.

A beteget először is természetesen elszigetelték és pedig úgy, hogy ha gazdag volt és egy egész házat lakott, cselédjével együtt elzárták a külvilágtól minden közlekedéstől. A fertőzött lakás kapujára nagy fehér keresztet húztak, hogy mindenki tudomásával bírjon a veszélynek, mely fenyegeti, ha csak közel lép is a házhoz. Azoknak, kik a házban mégis megfordultak, — mint papok, orvosok és cselédek, — azontúl az utcán csak kezökben fehér vesszővel volt szabad mutatkozniuk, hogy előre figyelmeztessék a közönséget a távolmaradásra.

Az úgynevezett «csókák» vagy betegszállítók feladata volt a ragályozottakat erővel elhurcolni lakásaikból a közös barakkokba, melyeket ütött-kopott csürékből alakítottak át, hogy ott aztán a külvilágtól teljesen elzárva tartsák, vagy hulláikat félreeső helyeken eltakarítsák.

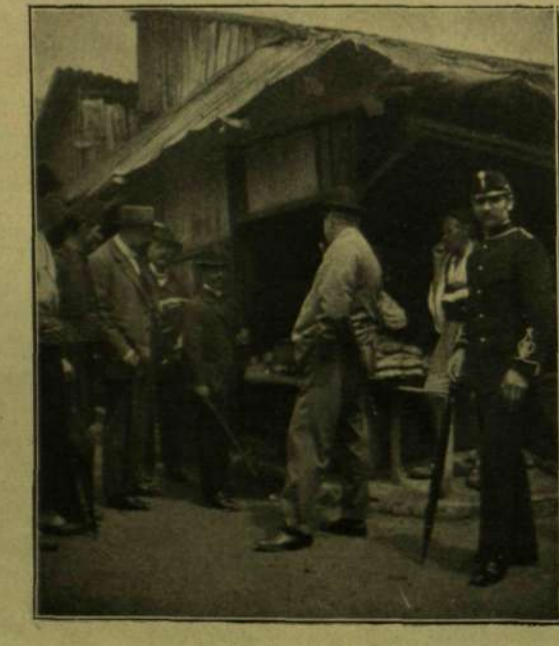
Egy picardiai francia orvos megdöbbentő képet rajzol azon időből ezekről az állapotokról. «Október vége felé levén, — úgymond — folytonosan esett az eső, úgy hogy lehetetlen volt a betegeket a kertbe levezetni, mint a hogy szokták. Tehát egy félreeső csürbe vitték őket, de oly számmal, hogy egymás mellé voltak kénytelenek sorakoztatni, mint valami állatokat, s alig voltak ott egy ideig, a rondaság és piszok oly nagy lett, részben a földön rothadó szalmától, melynek alulról hiányzott szellőzése, részben pedig a szalmán levő tisztátalanságtól, hogy erős szerveszűrtnek kellett az embernek lennie, hogy belépve a csürbe, mely különben elég szellős volt, a rozszüllet el ne fogja. Nekem úgy, mint a papoknak (azoknak, hogy az utolsó kenetet feladják, nekem pedig, hogy orvosságot nyújtsak) két beteg közt kellett feküdnünk. Sokszor térdre voltam kénytelen bocsátkozni, vagy egyik kezemre támaszkodni, hogy egyik betegen áthajolva, a másikon segítek.»

Kiegészítette ezeket az intézkedéseket az egészen maradtoknak nem kevésbé kíméletlen szemmel tartása és ellenőrzése. Valóságos ostromállapotba helyezték a polgárokat

Körülményesen meg volt szabva a betegszállítás módja is. Ezeket hús-hús lépésnyire örök kísérték a kórházból ki és be, szigorúan ellenőrizve, nehogy útközben valamit a földre ejtsenek, vagy valamihez hozzá nyúljanak. Még kevésbé volt megengedve ruhát vagy szövetet az ablakokon kiagatni, valamint hogy a zsiárosokat is testi büntetésekkel s portékáik elvételeivel fenyegették, ha valamit eladni merészelnek.

Mindez még nem volt elég; a párisi parlament a ragály első hírére sietett minden csavargót, koldust és foglalkozás nélkülit, ha csak nem volt párisi illetőségű, 24 óra alatt kiltítani a város területéről akasztófabüntetés terhe alatt. Metzben fel is állították a bitót a város kapuja előtt, hogy mindjárt ráhúzzák az idegeneket, a kik csellel vagy erőszakkal egészségi bárcza nélkül akartak a városba lopózni. Tourmayban a közegészség elleni kihágókat bottal és pellengérral büntették, Angersben lenyilazták azokat, a kik a fertőzött házak jelzéseit elűntették, Párisban pedig ökleiket zúzták össze.

Nagy fehér keresztet feketé csuklyába öltözött, úgynevezett «egészségi kapitányok» ügyeltek fel a városokban mindezen óvintézkedések szigorú megtartására. Ezek a temetőkhöz laktak,

Ifj. Hollán Sándor pillanatnyi fölvételei.

Dedovics György és Papp Géza képviselők, Rákosi Viktor és Thallóczy udvari tanácsos a serajevói bazárban.

Képek a gabela-zelenikai vasút megnyitásáról.

s minden érintkezési módjukat megszakították. Órjاراتok cirkáltak a határban, elzárva az utakat, mások az utcákat járták be fegyveresen, zár alá vévén a fertőzött házakat s minden jövő-menőtől «egészségi igazolvány»-t követelve. A hatóságok a legkisebb részletekig szabályozták a lakosok magánéletét. Tiltva volt felnyitni az utcára szolgáló ablakokat, ócska ingóságokat eladni, valamint az útféltre dobni, halottvizsgálatnál és temetésen jelen lenni, pestis-betegektől, vagy azokkal érintkezésben állottaktól pénzt vagy ajándékot fogadni el. A papságnak is megtiltották, hogy vizet öntsenek a szenteltvíz-tartókba, a jegyzőknek pedig, hogy a betegek végrendeleteit írása vegyék. Egy családnak, melynek valamelyik tagja megkapta a betegséget, egyúttal minden kutyáját, macskáját, lovat, kisédelem nélkül el kellett pusztítani, s a többinek is eltiltották az utcán való kószálást. Ép úgy pusztulásra ítélték minden sertést, libát, kacsát, nyulat, stb., mely e házakban volt található. Magoknak a lakosoknak is szigorúan meghagyták, hogy házaikba vonulva, négy héten át ki ne lépjenek onnan, s a külvilágtól való minden érintkezéstől tartózkodjanak.

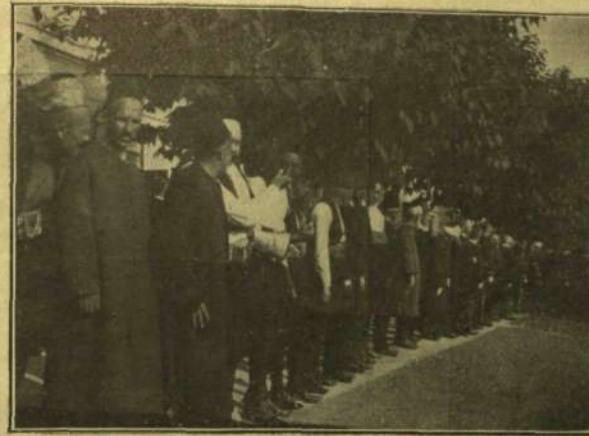
Hogy e rendeleteknek megfelelhessenek, mindenkinek kötelességévé tétetett magát ez időre élelmiszerrrel és fehéremekkel ellátni. A kevésbé tehetőseknek mindezeket a hatóság bocsátotta rendelkezésére, azzal a feltétellel, hogy kiadásai a ragály elmúltát követő hat hónap alatt visszatérítessenek. E czéllal a fertály-mesterek bejárták negyedeiket, hogy összeírják a segélyre szorulókat. Minden negyedben nyilvános kemenczét állítottak fel, hogy azokban a negyven napra szükséges kenyert elegendő mennyiségben kisűthessék, melyet aztán meg azon melegen szállítottak a házakba, vagy egyenesen az utcáról fa-csatornákon át dobtak be a zár alá vett lakásokba. De senkinek sem volt szabad otthon dagasztani s úgy küldeni a kenyeret a pékhez. Ugyaníly módon látták el a boral minden negyed lakosságát, nem is említve a külön mézsárszéküket, hal- és zöldség-vásárt, stb.

Még különösebb az, a mit egy e korbéli híres francia orvos, Marion Rolland hirdetett, mint csalhatatlan szert pestisbetegeknél. Ő, s vele együtt még sokan, eleven ezüsttel kevert arzén-sublimátot ajánltak. Ebből két drachmát véve, előbb papírba, azután selyemszövetbe kellett gyöngyölni, s azután a szív tájára felakasztani. Viszont Moneczisz ebtje, kamomilla és bazsalika keverékét tartja legjobbnak, melyet bór vagy más erős kötőanyagba zárva kellett az embereknek magukkal hordaniok, hogy ereje el ne párologjon. Még jobbnak tartották egy kis arany- vagy ezüst-dobozba zárva a szív fölött, nyakba akasztva hordani.

Végül Guybert a myrrha- és aloé-por hatását díeséri, szintén medallionba zárva és a nyakba akasztva.

De használtak ezeken kívül szagos pézsma, ambrá, fahéj, szerencsen-dió, nenuphor és benzoé gömböket is, melyeket a kézben tartva szagolgatták gyanús helyeken. A szegényebbek pedig beérték szegfűszeges citrommal, angyalgöyökérdarabokkal, ezetbe áztatott szivacsokkal.

Mindezeknél azonban furesább dologról értesít egy egykori író, a ki arról emlékezik meg, hogy sokan tanácsosnak vélték pestis idején éhomra egy bizonyos hely levegőjét szívni be, hogy egész nap mentek legyenek a ragálytól.

KONJICAI MUZULMÁNOK.

BROTNIČEI LÁNYOK.

hogy az élőkkel való érintkezést annál inkább elkerüljék. Mellettük nem kevésbé fontos tesületet alkottak a fertőtlenítők. Ezeknek feladata volt a fertőzött házakat a lakók előzetes eltávolítása után hosszadalmas eljárással alaposan kitisztítani. Előbb felsűrték a padlót, lekapták a falakat, feltépték a kárpitokat, bemázolták a bútorokat, kiszellőztették az ágyneműket, kiporolták a ruhákat, azután fölmosták a falakat és a padlót bizonyos folyadékkal, mely állt oltott mézből, más jobban rozmarint, levendulát, kakukkfűvet és más jó illatú növényeket pároltak le. Ugyanígy jártak el a butorokkal is.

A mi az arany- és ezüstneműeket illeti, ezeket melegített borral vagy ezettel mosták meg. Azután a füstöléshez fogtak. Őt-hat csomó száraz szénát helyeztek minden szoba közepére, azt ezettel vagy pálinkával beitták, s aztán a következő alkatrészekből álló füstölőt égettek el rajta és pedig: két font kénből, egy font tömjénből, egy font szurokból, két unczia porrá tört rozmaring és babérlevélből, két drachma kénporból s két marék szürke sóból. Az egészre rátették egy marék szénát, azt megint beöntötték ezettel vagy pálinkával s aztán agyafállal vették körül és meggyújtották. Az így befűtött szobákat két napig zárva tartották, másik két napig szellőztették és csak azután bocsátották vissza a lakók rendelkezésére.

Csak röviden érintünk le néhány e időbeli gyógyszerert is, melyeknek leírását komoly tudósok régi könyveiben olvassuk. Az akkori gyógyszerok a pestisbetegek kezelésénél abból indultak ki: hogy mindenek előtt a szívet kell edzeni. E végre Lamperiere egy hagymalében áztatott galamb hordozását ajánlja a mell táján Le Maistre a következőket rendeli: «Vegyünk két pohár legfinomabb bort, ugyanennyi rózsavet, tegyünk bele két tallér súlyú serjéket, egy ceppnyi kámforrat. Áztassunk ebbe egy darabka bibor-szövetet vagy más ilyenmű posztót s alkalmazzuk azt langymelegen több ízben a szív tájára.»

Még különösebb az, a mit egy e korbéli híres francia orvos, Marion Rolland hirdetett, mint csalhatatlan szert pestisbetegeknél. Ő, s vele együtt még sokan, eleven ezüsttel kevert arzén-sublimátot ajánltak. Ebből két drachmát véve, előbb papírba, azután selyemszövetbe kellett gyöngyölni, s azután a szív tájára felakasztani. Viszont Moneczisz ebtje, kamomilla és bazsalika keverékét tartja legjobbnak, melyet bór vagy más erős kötőanyagba zárva kellett az embereknek magukkal hordaniok, hogy ereje el ne párologjon. Még jobbnak tartották egy kis arany- vagy ezüst-dobozba zárva a szív fölött, nyakba akasztva hordani.

Végül Guybert a myrrha- és aloé-por hatását díeséri, szintén medallionba zárva és a nyakba akasztva.

De használtak ezeken kívül szagos pézsma, ambrá, fahéj, szerencsen-dió, nenuphor és benzoé gömböket is, melyeket a kézben tartva szagolgatták gyanús helyeken. A szegényebbek pedig beérték szegfűszeges citrommal, angyalgöyökérdarabokkal, ezetbe áztatott szivacsokkal.

Mindezeknél azonban furesább dologról értesít egy egykori író, a ki arról emlékezik meg, hogy sokan tanácsosnak vélték pestis idején éhomra egy bizonyos hely levegőjét szívni be, hogy egész nap mentek legyenek a ragálytól.

Talán ugyanezt a hatást tulajdonította némely gyógyszerész a rák-ollónak, mely erős büzével távol tartotta a ragály miázmáit az öltözöttől. Mert különösen a szőrös, borzas gyapjú és bársonyszövetekről hitték, hogy azok befogadják a ragály anyagát, s ép ezért pestis idején az orvosok inkább javallották a selyem, vászon vagy bőr ruhát.

Az ételek közül károsnak tartották ilyenkor a halat, könnyű rothadásáért, a legtöbb gyümölcsöt, főleg uborkát, szilvát, vadat és tejes étet. Ellenben jónak hitték a sóskamártásban vagy savanyú lében, narancs és citrussal elkészített fehér húsokat, az aszalt szilvát és mazsolát, az «eldugult erket tisztító» mandulát s a tüdőt és gyomrot erősítő olajbogyót.

Meg kell jegyezni, hogy a régi szokás, legálább Franciaországban a pestisbetegek látogatását az orvostanulók felsétől ahhoz a kiváltsághoz kötötte, hogy résmentette őket a tudori vizsga letételétől. Nagy csáberő rejlett ebben a középszerű vagy szegény növendékekre, kik csak azért látogatták a pestis-kórházakat, hogy tanulmányaik befejezését így megkönnyítsék. A mellett nagy fizetéseket is biztosítottak számukra, így Angersben az 1627-iki ragály alatt az orvosok és egészségügyi tiszték díjazása havi 800 tallér volt. Párisban ugyanazért a szolgálatért egy borbély havi 300 livre-t kapott. De a rendkívüli kedvezmények nem akadályozhatták meg, hogy nagyobbára készületlen ifjak ne lepjék el a kórházakat, sőt midőn még a diploma ígérete sem birta rácsábítani némely helyt az orvosokat a pestis-betegek ápolására, fenyegetéstől sem riadtak vissza s majdnem megkövezték az ettől huzódozó orvosokat.

Féltékeny közeledtek ezek a rettegett beteghez, ajkaira és orrlukáikra jóillatú füveket szorítva, vagy az alchimisták üvegmaszkjával fődve arcukat. Mások a betegszobába lépve mindenekelőtt erős tüzet gyújtottak, azután izzó szénrel telt serpenyőt vitettek maguk előtt, melyet folytonosan önmaguk és a pestisbeteg között tartottak, vagy végül ezettel s illatszerrel öntözték telemagukat. Sablé marquisné megkövetelte ragály idején orvosától, hogy addig ne is közeledjék hozzá, míg ruhát nem változtatott s többször meg nem mosakodott.

És milyen volt a kezelés e emberieség

Ifj. Hollán Sándor pillanatnyi fölvételei.

ZELENIKA, A VÉGSŐ ÁLLOMÁS.

(Spaun admirális yachtjával.)

Képek a gabela-zelenikai vasút megnyitásáról.

szempontjából is! A terjékben (theoricum = boróka kivonat) való babonás hit oly méreteket öltött ugyan, hogy komolyan hitték, mikép ez a szer csak tizenkét évi főzés után válik hatékonyná, azután 30 évig tartja meg erejét, s e mellett szent meggyőződéssel használtak bizonyos drágaköveket is, mint zafírt, rubint, amethystet, gránátot, nyakba fűzve, újjban hordva vagy czukorszerkezetekben beadva, valamint orrszaru- és szarvas-agancsot, bezóát, stb. — de az igazi radikális kezelés mégis szurok és forró olaj volt, melylyel halálra égették, kinozták a szerencsétlen szenvedőket, úgy hogy ezekre nézve a halál igazi megváltás volt, a kiállott rettenetes gyötrelmek után.

Naiv tapogatózásai ezek az orvostudomány bölcsőkorának, de vajjon lehet-e mondani, hogy a mi a mirigyvész kórokozását és kezelését illeti, teljesen kielégítőleg túlhaladtunk volna a múlt századok ismereteit? V.

EGYVELEG.

* Érdekes kínai cselről beszél egy utazó: Egy kínai parti járatú hajón egyszer nagy lármát csapott egy nő, álltván, hogy értékes drágaköve elveszett. Később azonban orvondve jelentette, hogy a drágakő gondosabb keresés után megkerült. Ez alkalommal egyik úri utazó azt indítványozta, hogy a hölgy, büntetésül azért, mert öket megrémítette, vendégléje meg theával a hajó összes személyzetét. A hölgy némi vonakodás után engedett; theához ültek, de a theázás vége az lett, hogy a kapitánytól le a pinczér mindenki elaludt, kivéven a hölgyet s néhány czinkostársát, kik a hajót kényelmesen kirabolták és zsákmányukkal csónakokon elmenekültek.

* Valóságos vándortantólk működnek a Falkland-szigeteken Stanley városban. Két tanító ugyanis állandóan sorba járja a város összes családját, hol tanköteles gyermekek vannak s néhány napig, vagy ha a szükség úgy kívánja, néhány hétig ott marad náluk és csak bizonyos eredmény elérése után megy a következő családoz. A két tanító oly módon minden gyermeket családot meglátogat évente legálább kétszer.

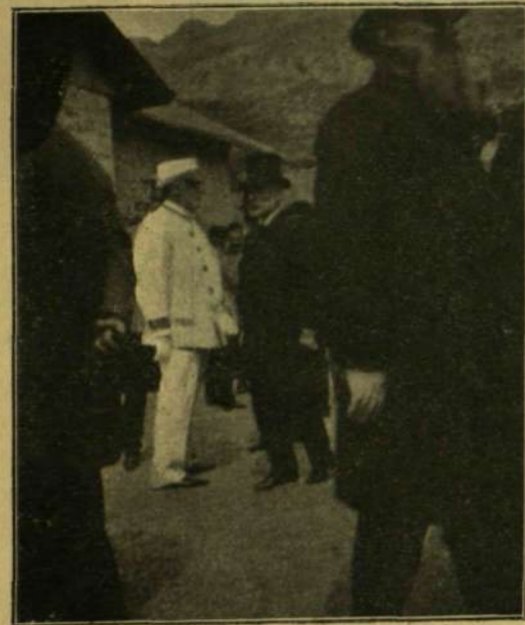
* A legdrágább szék a pápa birtokában van, kinek azt egy amerikai bankár ajándékozta. A tömör ezüstből készült szék valóságos remekmű. Értéke 432 ezer korona.

* Bölcsészettudorrá lett gyári munkás. Owen József, angol gőzmalom-munkást az oxfordi egyetemen nem rég avatták fel bölcsészettudorrá. Hat évvel ezelőtt, midőn még közönséges gyári munkás volt, Owen megnősült, s neje biztatására kezdte meg s vasszorgalommal folytatta a rendszeres tanulást. Neje azonban időközben elhunyt.

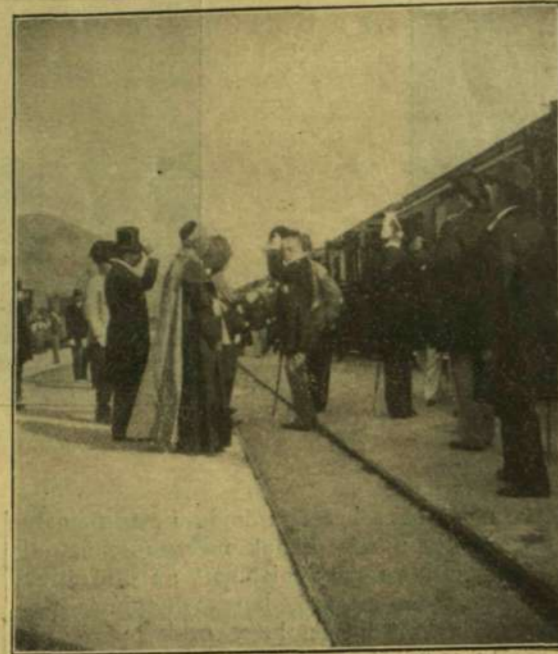
* Meddig élünk még? Ennek a fontos kérdésnek kiszámítására a matematikusok igen egyszerű szabályt álltanak fel. Le kell vonni ugyanis életünket a 80-ból s a maradék két harmada lesz a még romélhető életidő. Így pl. egy 20 éves ember átlag még 40 évig élhet, a 40 éves még 27 évig, a 60 éves még 13 évig. Ezek a számok nagyban és egészen megegyeznek a halálozási és életbiztosítási kortáblázatokkal, természetes azonban, hogy az ilyen számítás csak átlagos becsei.

* Új távbeszélő. Dr. Pupa, amerikai tudós, ki évek óta a villamosságának gyakorlati czélokra való alkalmazásával foglalkozik, most egy oly távbeszélő készüléket talált fel, melyen az emberi hang több ezer mérföldnyi távolságra is tisztán kivehető.

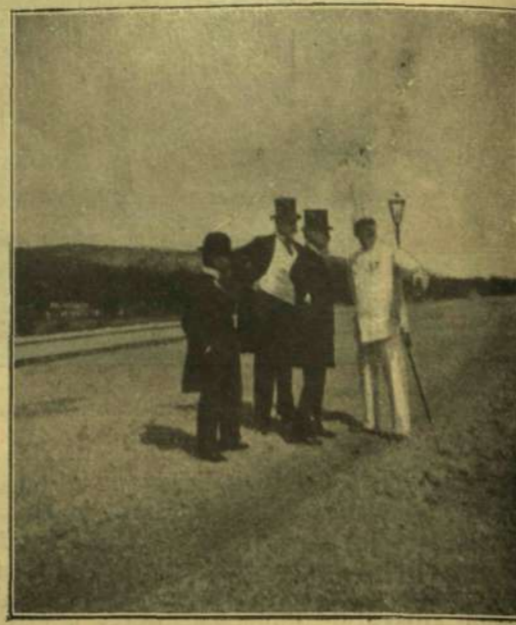
* Viktória királyné emlékszóbrára három indiai fejedelem hét millió koronát írt alá.

Hegedüs miniszter Turkovics állomáson Passini udvari tanácsossal.

A fogadtatás Uszkopljében. (Wittek osztrák vasúti miniszter üdvözlése; szemben a miniszterrel a mosztári r. kath. püspök és báró Kutschera.)

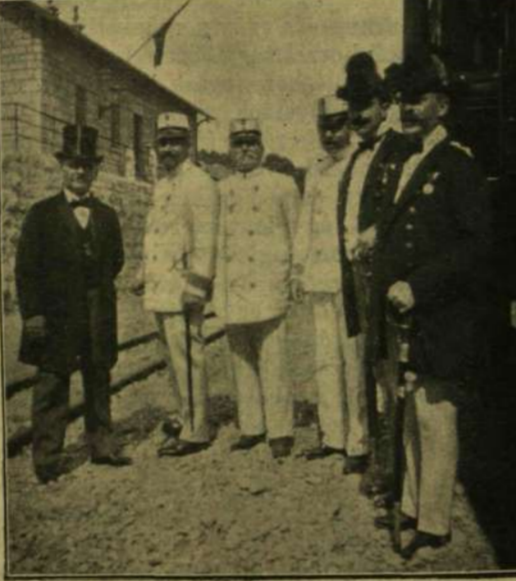
Hegedüs miniszter Hum állomáson, Papp Géza, Ehrenhöfer és Passini társaságában.

Dubravica állomáson. (Horovitz osztályfőnök Ehrenhöfer osztálytanácsos, Cseh Ervin miniszter, Grimberger osztrák vasúti referens és Call osztrák kereskedelmi miniszter.)

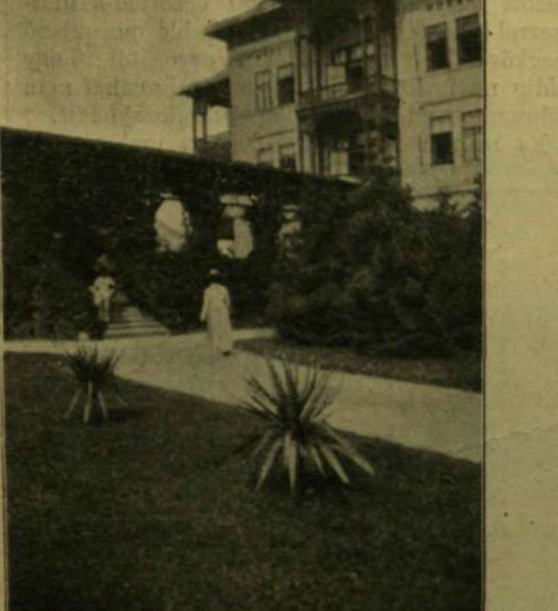
Báró Appel tábornok, s vele szemben Call osztrák kereskedelmi miniszter.

Turkovics állomáson. (Szalay László és Rajner udvari tanácsosok, Sonleitner igazságügyi osztályfőnök, Kuh, gróf Chorinsky és Krenn titkárok a közös pénzügy- és osztrák kereskedelmi miniszteriumban.)

A szernjevi papi iskola előtt. (Hörmann Konstantin, Szatmári Mór, Papp Géza, Ehrenhöfer, Barvits min. tanácsos és Rákosi Viktor.)

A Bosna-szálloda Hidszében.

A vonat fogadtatása Zavalánál. (A sziklákon zsvívó hercegöccsök.)

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA SALZBURGBAN.

Erzsébet királyné gyászos halála után első sorban nálunk indult meg lelkes és nagyhatású mozgalom egy emlékszóbor állítására, mely a fővárosban a dícső elhunytak emlékéhez és a nemzethez méltóan hirdesse a hála és a szeretet kapcsolatát, mely a nemzetet és királynéját összekötötte. A mozgalom, mint ismeretes, fényes eredménnyel járt s most már csak idő kérdése, hogy az emlékszóbor méltó helyén, a budai Szent-György-terén felállítassék. Ezenkívül külön emlékszóbor állított Gödöllő, melyet a minap már le is lepleztek a királyi jelenlétében s az ország más helyein is emeltek a királynénak kisebb emlékjeleket: jeleit annak, hogy a magyar nemzet iránti szeretete visszhangra talált az ország minden pontján: ott, ahol — kedves tartózkodási helyén — személyesen is érintkezett a néppel, s ott is, ahol nem igen fordult ugyan meg, de azért a lelkesedés iránta nem volt kisebb.

Ausztriában most emelték az első szóborát a királynénak Salzburg városában. A leleplezés a királyi jelenlétében folyt le július 15-ikén.

A szóborat Helmer bécsi szobrász készítette. A szép fekvésű Salzburg egyik terén zöldelő fák közepette áll fehér márványból faragva a királyné alakja, hajadonfővel, magasra font hajdiszszal, két kezét ölben nyugtatva. Vörös salzburgi márványból készült kerek talpazaton áll ez a főalak. A talpazaton, melyre a három lépcsőfok vezet, ez a felirat áll német nyelven: „Erzsébet, Ausztria császárnéja.”

A király már július 14-én odaérkezett Salzburgba, a leleplezési ünnepélyre. A lakosság és a hatóságok nagy lelkesedéssel fogadták Ő Felségét, ki az érseki palotában szállt meg. Másnap, 15-ikén volt a leleplezési ünnepély. Ő Felsége előbb még különböző küldöttségeket fogadott, aztán leányával, Mária Valéria főhercegnővel s az uralkodó-család jelenlevő tagjaival a szóbor elé vonult, ahol a szóborbizottság védnöke, Lajos Viktor főherceg fogadta. Ugyancsak Lajos Viktor főherceg mondta a leleplező beszédet. Mikor a lepel lehullott a szoborról, a király szeme könnyekkel telt meg, Mária Valéria főhercegnő pedig zokogásra fakadt. A király azután megmutatta a szóborat dédunokájának, József Ágost főherceg kis fiának: József Ferencz főhercegnek, s arczát megezírógatva mondta neki, hogy ez dédanyjának a szobra.

A leleplezési ünnepélyről közölt képünk közepe táján tábornoki egyenruhában látható Ő Felsége és közelében a királyi család több tagja.

A király a leleplezés után nem utazott el mindjárt Salzburgból, hanem ott maradt még másnap is, küldöttségeket fogadott, látogatásokat tett. A leleplezés napján egy Salzburggal szomszédos községben, Marglanban tűz ütött ki, melynek eloltásában a Salzburgban volt Jenő főherceg is serényen segédkezett, a király pedig nagyobb összeget adományozott a tűzkárosultaknak s kétszer is meglátogatta a szerencsétlenség színhelyét.

A GABELA-ZELENIKAI VASÚT MEGNYITÁSA.

Előkelő társaság gyülekezett július 12-ikén délelőtt a budapesti keleti pályaudvaron. Kállay Béni közös pénzügyminiszter Horovitz Ede lovag osztályfőnökkel, Szalay László miniszteri tanácsossal, Thallóczy Lajos udvari tanácsossal, Kalmann József építészeti főtanácsossal, dr. Kuh Pál kormánytitkárral; Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Barvits Albin miniszteri tanácsossal, Ehrenhöfer miniszteri

osztálytanácsossal, dr. Hollán Sándor miniszteri titkárral; — Cseh Ervin, horvát-szlavon-dalmát miniszter; Call báró, osztrák kereskedelmi miniszter két osztálytanácsossal és két titkárral, továbbá Dedovich György és Papp Géza, országgyűlési képviselők, Jansekovich Miksa, a bosnyák-hercegovinai országos bank kormányzója, két bécsi újságíró, és a budapesti sajtó részéről: Feszli Géza, dr. Fridrich Tivadar, Pekár Gyula, dr. Radó Sámuel, Rákosi Viktor, Szatmári Mór, Szokolay Kornél.

A társaság Kállay Béni közös pénzügyminiszter és Wittek H. osztrák vasúti miniszter meghívására folytatott Bosnyákországon át Hercegovinába és Dalmáciába utazott a gabela-zelenikai vasút megnyitására. Ez az új pálya egészen véve 207 kilométer hosszú, a miből 132 kilométer bosnyák (hercegovinai), 75 km. osztrák (dalmáciai) területre esik. A vonal a bosnyák-hercegovinai államvasutak Gabela állomásából indulva ki, jórészt a hercegovinai-dalmát határ mentén halad Zelenikáig a Bocche di Cattaróban. Egyik elágazása Hum állomástól Trebinjébe, a másik Uszkoplje állomástól Gravozába (Raguzába) vezet. Ez az utóbbi elágazás adja meg az új vasút jelentőségét Magyarország szorosabban vett érdeke szempontjából, mert Bosnyákországon és Hercegovinán át új összeköttetést létesít Budapest és az Adriai-tenger között. Nyugat-Európából ma

már vasúton mehetünk Raguzába, a dalmát tengerpartnak erre az épen olyan érdekes, mint elragadóan szép pontjára. Budapestről Bosnyák-Bródnak, Szerajevónak, Mosztárnak haladva, az 1010 kilométer hosszú út délután egy órától másnap esti fél tizenegy óráig harminczegy óra alatt teszszük meg. Miután Raguzá, mint klimatikus tartózkodó hely, nagy jövőre számíthat, fültehető, hogy a budapest-szerajevó-raguzai vasút lényegesen emelni fogja fővárosunk idegen-forgalmát. Azonfelül Raguzá pompás kikötője (Gravozá) hivatással bír arra, hogy majdan jelentékeny szerepet játszó a Levante felé irányuló tengeri kereskedelemben. A vonal kiépítését különben a közös hadügyminiszter kívánta katonai érdekből. Az új vasútnak úgy hercegovinai, mint dalmát vonalait a bosnyák-hercegovinai államvasutak kezelik, a melyeknek halozata immáron 840 km. hosszú. Az egész hálózat keskenyágányú, 76 centiméter sinközzel.

A mint vonatunk a sötét éjszakában átrobogott a Magyarország (Horvátország) és Bosnyákország között határt képező Száva vasúti hídján, kíváncsian tekintettek ki a kupék ablakain a társaságnak azok a tagjai, a kik rájuk nézve ismeretlen világ felé közeledtek. És meglepetve gyönyörködtek az eléjük táruló látványban. Mintha az ezeregy-éjszaka meséiből kelne ki, úgy áll ott kísértetiesen fényes világításban

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA SALZBURGBAN.

a bosnyák-bródi pályaudvar. A bosnyák-keleti építészeti remeke ez az épület, a mely méltán tölti el elragadtatással mindazokat, a kik hozzáértéssel és fogékonysággal bírnak a keleti építészeti nemes vonalait és díszítéseit iránt. A másik meglepetést a bosnyák-hercegovinai államasutak készenálló különvonata szerezte. Nagyon kellemesen csalódtak, a kik a mi viczinális vasútaink nyomán alkottak maguknak halavány sejtelmét a bosnyák keskeny-vágányú vasútról. Úgynevezett kávémasina helyett derék lokomotivok; szűk, kicsi kocsi helyett részint 12 méter hosszú átjárós személykocsik, részint szalonkocsik alkották a vonatot, a melyben kényelmesen megvetett úgy hirta éjjeli nyugalomra a vendégeket. Kárbaveszett a társaság egyik athléta tagjának az aggodalma, hogy kétrét zsongorodva lesz kénytelen átkinlódni az éjszakát; egész hosszában kinyújtózkodhatott, és reggel úgy ő, mint összes útítársai elismeréssel nyilatkoztak a bosnyák hálókosikban töltött éjszakáról. Mindenki jól aludt, csak Kállayt nem hagyták nyugodni a bosnyákok, a kiket még az éjszaka sem tartott vissza attól, hogy szeretett miniszterük üdvözlésére össze ne gyülekezzenek az állomásokon.

Az eső megrontotta a Szerajevóban töltött napot, mert a társaság nem élvezhette kellőleg azt a ritkaság látványt, a melyet a verőfényes nap sugarai világításában nyújt a félig keleti, félig európai bosnyák főváros. Kállay Béni a magyar háziúr fölülmúlhatatlan szeretetreméltóságával, a mivel a szó szoros értelmében elárasztotta vendégeit az egész úton át, mindenképen kárpótolni igyekezett a társaságot az időjárás kellemetlenségéért. Fáradhatatlan kalauz volt és megmutogatta a város összes nevezetességeit. Rendkívülien érdekes magyarázatai úgy itt, mint az egész utazás alatt meggyőztek mindenkit arról, hogy nála jobban senki nem ismeri Bosnyákországot és Hercegovinát.

Estére megállott az eső és elég kedvező időben rándulhattunk ki *Lidzsere*, a Szerajevótól félóránnyira fekvő bosnyák fürdő- és nyaralóhelyre, a hol Kállayné leányaival minden évben több hónapot szokott tölteni. Ilyenkor ő a szerajevói-ildzserei élet központja, a ki maga köré gyűjti a bosnyák főváros összes számottevő elemeit; azonkívül sűrűn érintkezik az előkelő muzulmán asszonyokkal és bőkezű jótékonyosságával kitörölhetetlenül bevési nevét a szegény emberek haládatos szívébe. Kállay Béni és Kállay Bénié Bethlen Vilma grófnő ebédre hívták meg az utazó társaságot, a melynek tagjai a háziúr és a háziasszony vendégzeretén kívül abban az élvezetben is részesültek, hogy megismerkedhettek úgyszólván mindenkiel, a ki mint a szerajevói országos kormány ténylegese, Bosnyákország és Hercegovina sorsára befolyást gyakorol. Ott voltak többek között Appel János báró lovassági tábornok, a XV. hadtest parancsnoka, az országos kormány feje; Kutschera Hugó báró titkos

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA SALZBURGBAN.

tanácsos civil-adlátus; a tábornoki kar tagjai; *Cvijetisanin* Manó vezérőrnagy, a csendőrség parancsnoka; *Benko* Izidor báró belügyi, *Sommeleitner* Ferdinánd igazságügyi osztályfőnök, *Passin* Frigyes udvari tanácsos az építészeti, *Rajner* Miklós udvari tanácsos a pénzügyi osztályfőnök helyettese, *Hörmann* Konstantin, *Mikul* Jakab lovag, *Mraovic* Emil udvari tanácsosok, *Schnack* Károly az államasutak igazgatója, *Mollinár* Ferenc báró kerületi főnök, a szerajevói polgármesterek, *Zarzycki* Myron lovag szerajevói kormánybiztos, stb. stb. A társaság hamarosan összebarátkozott és mint ismerősök üdvözölték egymást a bosnyák-hercegovinai vezető egyéniségek és a Budapestről elindult vendégek, a mikor másnap együtt folytatták az út *Mosztár* felé.

A szerajevói-mosztári út szépségei mint ködékek gyorsan röpültek el a különvonat ablakai mellett. A kapaszkodás az Iván-hegyre fogaskerekű lokomotívval; a tájék, a növényzet, a népviselet, az építkezés meglepően váratlan átváltozása a mint az Iván-alagúton áthaladva Bosnyákországból egyszerre a Hercegovinába jutunk; a Narenta-defileék fenségese borzalmas sziklatorkolatai, a szürke szikla-

hegyek között szürke sziklára szürke kőből épített Mostárnak Tangerre emlékeztető afrikai színezetű képe, — feledhetetlen benyomást hagytak hátra az utazók lelkében. Végig futva Bosznia termékeny síkságain, változatos alakú zöldelőhegyein és völgyein, valamint a Hercegovina szörnyű sziklasivatagain, így hirtelenében is kezdjük megérteni, hogy ezek az országok hivatással bírnak arra, hogy a turisták ezrei és ezrei keressék föl. Etnográfia és turisztika szempontjából alig találunk érdekesebb vidéket, mint a milyenül a Nyugat határai közé beékelte ez a darab Kelet kínálkozó. Útközben elhaladtunk a Ráma folyó völgye előtt és megjelent lelki szemünk előtt az a nagy fontosságú és dicsőséges szerep, a melyet Bosnyákország Ráma királysága néven játszott egykor Magyarország történetében. *«Rex Ramae»* ma is ott van a magyar király címzei között.

Kora reggel elindulva Mostárból, csakhamar megérkeztünk *Gabela* állomáshoz, a hol az új vasút kezdődik. Vonatunk lokomotívját földszintették virágfüzerekkel és zászlókkal, közöttük a magyar nemzeti zászlóval, a mint hogy a magyar vendégek örömmel és megnyugvással láthatták, hogy Magyarország a megszállott tartományokban teljes közjogi paritást élvez Ausztriával, a mi többi között abban is kifejezésre jut, hogy a magyar lobogó mindenütt ott van az osztrák lobogó mellett. A bosnyák-hercegovinai hivatalos nagy zászlódisz ugyanis a következő: közepén a piros-sárga bosnyák zászló, jobbról-balról a magyar és az osztrák zászló. Így voltak díszítve a bosnyák-hercegovinai államasutak összes állomásai, a hol mindenütt szingzagad, aranynyal, ezüsttel dúsan himzett hercegovinai nemzeti viseletbe öltözött néptömeg várta és lelkes zsvivóval üdvözölte a megnyitót vonatot. Az új vasút egész környéke talpon volt és ünnepele.

A gabela-zelenikai vasút merész, de a mellett mégis biztos építése az összes jelenlét szakemberek elismerését kivívta. A pálya egyik részén 300, a másik részén 500 méter magasra kapaszkodik a lokomotív. E közben a szerpentinzerű kanyarulatok, alagutak, viaduktok, hidak, mély bevágások, magas föltöltesek egymást érik és minden talpalattnyi területet a sziklából kellett kirobbantani. Mert a merre a szem lát, egyes termékeny fősíkokat kivéve, sehol sincs egyéb, mint szikla és szikla. A felhőkig emelkedő hegyek, mélyen kihatott szakadások — minden egyaránt szürke, kopár szikla, a melyet izzóra melegít a délvideki nap heve. Csodálatos ország! A maga borzalmas egyhangúságában is bámúlra ragad kimeríthetetlen változatosságával. Naphosszat ott ülünk a száguldó vonat ablaka mellett; mindig csak sziklát látunk és még sem fáradunk bele a nézésébe.

A mikor bekanyarodunk Trebinje vidékére, a Sumára, akkor egy csapásra megváltozik minden. A Trebinjesica folyó mentén dús növényzet borítja a földet. *Trebinjében* lakoma

várta a társaságot. A nagy lugasban gazdagon terített asztalok körül ritka érdekes kép kínálkozott. A katonatisztek fényes uniformisai, a bosnyák-hercegovinai hivatalnokok arannyal gazdagon sujtásozott főfőhéj egyenruhája, a bensülők felöltözete s az egyszerű fekete kabátok váltakoztak egymással, mintegy jelképezve a nyugat és kelet egybeolvadását. *Kállay* Béni itten lelkes beszédet mondott a királynak, a mi gyűjtő hatást tett nemcsak a magyarokra és osztrákokra, hanem a jelen volt bosnyákokra és hercegovácokra is, a kik egertervő zsvivózással éltették az uralkodót. Az ebédet népneppe követte, a szokásos nemzeti játékok és táncok bemutatásával.

Uszkopljen találkoztunk a társaságnak azzal a részével, a mely tengeren, illetőleg Raguzán át jött a megnyitásra. *Witek* osztrák vasúti miniszter kíséretével a dalmáciai hatóságok fejei és bécsi újságírók csatlakoztak hozzánk. *Uszkoplje* vértől áztatott fősíkon fekszik; minden hercegovinai lázadásban — pedig volt elég — ádáz harcok folytak ezen a vidéken. Most békésen áll az állomási épület, hirdelve az okkupacionális politika kulturális hódítását. Itt ment végbe az új vasút hercegovinai részének a megnyitása. A mikor az egész társaság együtt volt, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter rövid bosnyák beszéddel megnyitottnak jelentette ki a vasutat, a miről táviratilag értesítette Ő Felségét, valamint a magyar és az osztrák miniszterelnököket is.

Uszkopljéból a társaság Raguzába utazott, gyönyörködve ennek a régi és érdekes városnak szépségei vidékében. Az osztrák vasúti miniszter este díszebédet adott, mely alkalommal különösen *Kállay* miniszter szép beszéde keltett nagy hatást a jelenlételnél.

Másnap reggel a *Lloyd «Habsburg»* nevű postahajón *Zelenikába* mentünk, fősíleges időben élvezve a tengernek és a Bocche di Catarónak természeti pompáját. *Zelenikánál* három hadihajó üdvözlésekkel fogadta a «Habsburg»-ot. *Zelenika* az új vasút végső állomása. Innen különvonat vitte vissza a társaságot *Uszkopljéba*, a hol a megnyitó ünnepség vidám uzsonnával befejezést nyert. A társaság ismét részvált; a készenálló két különvonaton egyik része Szerajevóba, másik része Raguzába ment, hogy onnan tengeren utazzék háza.

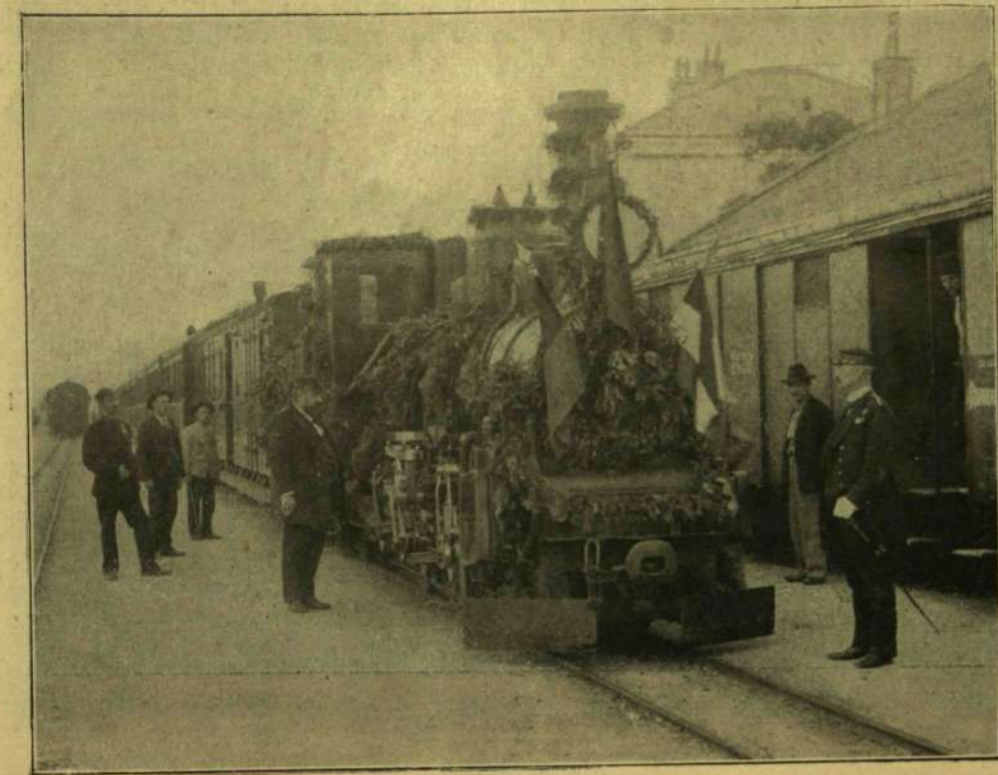
Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter és kísérete is itten elbúcsúzott *Kállay* Béni közös pénzügyminiszterrel és az országos kormány tagjaitól. *Hegedüs*, ki a szakminiszter hozzáértő szemével tanulmányozta az új vasutat és a keleti világ e részének állapotait, benyomásairól érdekes beszéddel számolt be, a melyet *Uszkopljén* a búcsúzás pillanatában magyar nyelven mondott el.

Azon kezdte, hogy magyar ember, *Andrássy* volt az, a ki Bosznia megszállásának eszméjét megvalósította és magyar ember, *Kállay* Béni áll most is Bosznia közigazgatásának élén. Bosznia kormányzatáról csak az elismerés és a bámulat hangján lehet beszélni. Ebben a körben fölösleges *Kállay* működését dicsérni. Egy dolog azonban bizonyos: a miniszter megtalálta a helyes utat, közigazgatási politikájának alapelvei helyesek és beváltak. Ezekkel az elvekkel oly nagy sikereket ért el, hogy bizalommal és előítélet nélkül kell őt támogatni. A mint e vasút kiépítése bizonyítja, a közös pénzügyminiszter bizonyos lehet a két kormány támogatásáról és ezentúl is mindig számíthat rájuk, különösen Magyarországon bizalommal teljes támogatására, mert Magyarországon mindenki meg van győződve arról, hogy mind az, a mi előmozdítja Bosznia jóllétét, a monarchia nagyhatalmi érdekeinek is megfelel; a mi pedig javára válik a monarchiának, Magyarországnak is érdekében áll. Beszédét azzal fejezte be, hogy mindazt kívánja Bosznia és Hercegovina lakosainak, a mit *Kállay* kíván nekik, a ki fáradhatatlanul javukra törekszik és egész élete munkáját nekik szentelte. Azt kívánja továbbá, hogy *Kállay* miniszter még soká folytathassa sikeres tevékenységét.

Cseh Ervin horvát-szlavon-dalmát miniszter nyomban elmondotta *Hegedüs* beszédét bosnyákiul, mire a lelkesedés valóságos riadalma tört ki. Zsvivótól és éljéntől visszhangzottak Hercegovina sziklái, s a zsvivó is, az éljen is magyar embereknek szólott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Siklóssy László. *Egy kötet vers. Budapest 1901.* Méltánytalanság volna fiatal költő első zsenyéjére magas irodalmi mértéket alkalmaznunk. A tehetségnek is fejlődnie kell; ritka kivétel az, hogy a lángész, mint a fölkelő nap, azonnal teljes pompájában

TOPICS FERENCZNEK, A BOSNYÁK HERCEGOVINAI ORSZÁGOS MÚZEUM FÉNYKÉPÉZÉSÉNEK FÖLVÉTELE. — A GABELA-ZELENIKAI VASÚT MEGNYITÁSA. — A MEGNYITÓ VONAT.

ragyog felénk, mint a tizenhatszáz esztendő Goethe «Lipcei dalos könyv»-éből. A fiatal költő nem ismeri sem önmagát, sem a világot, még kevésbé a kettőnek egymáshoz való viszonyát. Gyöngye, fogékony lelke ingadozik a benyomások közt, többnyire idegen hatások alatt áll s örömet hódol a különzéseknek. E kis kötet szerzője is fiatal költő s nem ment a korával járó hibáktól; de a tehetség határozott nyomait látjuk már első kísérletében is. Az a fő, hogy lelke tele van sejtelmes zsongással, dallal olvadó hangulatokkal, édes álmodással. Szilárd magvat hiába keresnénk e köd gyanánt gomolygó érzésekben, de nem egyszer a képzelet zsvivóványos játéka aranyozza meg a ködöt. Kár azonban, hogy *Siklóssy* László nem mindig hallgat jobb részének sugallatára, nagyon is kap az affektált századvégi hangon, mely az új század kezdetén is uralkodó a társaságban; innen verseiben itt-ott a kiábrándított játszó sivar élezelődés. A kis kötetből álljanak itt mutatványul a következő költemények:

Hangok.

Virágos este, szép tavaszszal,
Bjolyngtam én és bánatom;
A szívem tele volt panaszszal
S el is fáradtam már nagyon.
A lombok mind fölém hajoltak
S szólott hozzám a kis patak:
Mi az, te sápadt ifjú, mondod csak,
Mi a bajod, kik bántanak?

Aztán a kis madár is eljött
És oly fájdalmasan dalolt,
Éreztem arcomon a szellőt
S csendben feljött a sárga hold.
Elmondtam itt, a langos éjbe,
Hogy mennyire szerettelek
És hogy sohsem lehetsz enyém te...
Oh, a szívem beteg, beteg...

S míg lelkemet nekik kitárom,
A hold lassan felhőkbe vész,
Bágyadt szellő rezg át a fákon
S a lég is oly terhes, nehéz...
Szavát nem hallom a pataknak,
Madár, virág, mind elhagyott
S a bérceket egy visszhangot adnak;
A te szíved halott, halott...

Az életem.

Az életem bevégeztem,
Meggálltam érte féluton.
Mindig te érte sirt a lelkem
S most is szerelmed koldulom.

Nem hallgattál meg... Oh, miért nem?
S mért hallgatod meg most szavam,
Hogy életem végéhez értem
S mikor útam már áttalnom?!

De veszhet életem, a csonka,
Ha sziveden vert a szívem.
Ha fogva voltál a karomba
S csököd magammal elviselem.

Ha így halok meg, megbocsátok
Egy elveszített életért,
Ha így halok, ne érjen átok:
Hisz életem most ezélhoz ért.

Roskovics Ignác királyképei. A budai királyi palota szent István terme számára Árpád házi több fejedelmünk álló képét festette le *Roskovics* Ignác jeles művésze. Szorgos történelmi és régészeti kutatásokkal adta vissza mindenik képen a kor jellemzőbb vonásait. Művészileg és korrajzi tekintetből is becsek a festmények, s a Múzeum kiállításán nagy elismerésben részesültek. A királyi palota termében nem ezeket az eredeti festményeket használták föl, ezek románzózott majolikák mintájúl készülték, s a Zsolnay-féle gyár készítette el róluk a ragyogó fényű másolatokat. A magyar műipar egyik nevezetessége és a történelmi festészet kiválósága így egyesült a Szent István-teremben. A közoktatásügyi miniszter a napokban fölhívta a főváros hatóságának figyelmét *Roskovics* eredeti festményeire, melyek úgy történeti, mint művészi szempontból annyira érdekesek. Ajánlja azok megszerzését valamelyik középületre, kiválóképpen pedig a fővárosi múzeum számára.

Az *Uránia*-színház a vidéken. Az *Uránia* tudományos színház a nyáron a hazai nagyobb fürdőhelyeket keresi fel s ott mutatja be határos darabjait, mint: *A táncot*, *Amerikát*, *A XIX. századot* stb. Legutóbb *Bártfán*, *Teplitzen* tartott előadásokat, most *Siófokon* van. Ez alkalommal az *Uránia* műszaki vezetője a *Siófokon* fürdőző budapesti közönséget több mozgófényképen leveszi *Rákosi* Viktornak az őszszel bemutatásra kerülő «Budapesti élet» című darabjához. *Siófok* után *Lipik*, *Buziás*, *Szilács*, *Herkulesfürdő*, *Koritnica*, *Tátrafüred* következnek, azután pedig az osztrák nagyobb fürdőtelepek, mint *Karlsbad*, *Marienbad*, *Franzensbad*, *Baden-Baden* kerülnek sorra.

A szegedi iparművészeti kiállítás. Szegeden szeptember elején nyitják meg az iparművészeti kiállítást. A rendezési munkálatok serényen folynak úgy a kiállítás helyén, mint itt Budapestén az iparművészeti társulatnál.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar orvosok és természetvizsgálók ez idei vándorgyűlésüket *Bártfán* tartják a jövő hónap 21-ike és 24-ike között. Augusztus 20-án lesz az ismerkedési estély. Augusztus 21-én délelőtt 10 órakor ünnepes megnyitó ülés. Az elnöki megnyitó beszédet *Berzevics* Albert országgyűlési képviselő mondja. A titkári jelentést dr. *Prochnow* József terjeszti elő. Azután dr. *Horváth* Géza előadást tart a maláriáról és a szunyogokról. Délután dr. *Dollinger* Gyula egyetemi tanár az «Orvosképzésről» című előadással megnyitja az orvosi szakosztályt. Augusztus 22-én dr. *Mágyocsi*-*Diétz* Sándor «A honi botanika a multszázadban» című előadással a természet-tudományi szakosztályt nyitja meg. A társadalom-tudományi szakosztályt gróf *Mailáth* József «A szo-

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRAÉNAK LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE SALZBURGBAN.

A TREBINJEI NÉPÜNNEP.

«Nemzeti múltja, jelene és jövője» című előadással nyitja meg. Augusztus 23-án szakülés és tudományos est lesz. Augusztus 24-én szakülés, délután ünnepi zárulás lesz Bártfán, a város új dísztermében. A gyűlés ideje alatt kirándulást rendeznek Zborova, a gyűlés után, augusztus 25-én Kryniczara, Galicziába.

MI UJSÁG?

A trónörökös leánya. Hohenberg Zsófia hercegnő, Ferenc Ferdinánd trónörökös neje, július 24-ikén délelőtt a csehországi konopisti kastélyban egészséges leánygyermeket szült. Az újszülött hercegnőt Skrbenszki prágai érsek kardinális fogja megkeresztelni. A konopisti kastélyt erre az alkalomra nemrég feldíszítették. A hercegnő nővére Konopista érkezett. Strohbach bécsi alpolgármester Bécs város nevében üdvözlő táviratot küldött Ferenc Ferdinánd főhercegnek.

Károly főherceg utazása Magyarországon. Ottó főherceg 14 éves fia, Károly főherceg, ki a trónnak másodsorban való örököse, Budapesten kezdett körútját az egész múlt héten folytatta. A fővárosból Békésmegyébe ment, hol a Wenckheim-család birtokán, Dobozon megismerte az aratás nehéz nagy munkáját, végignézte a grófi család által rendezett nagy aratónézetet. Aztán Debreczenbe ment, egész napot töltött a Hortobágyon. Innen utazott

Topics Ferencnek, a bosnyák-hercegovinai országos múzeum fényképészének felvételei. BUCSUZÁS USZKOPJÉBAN.

KÉPEK A GABELA-ZELENIKAI VASÚT MEGNYITÁSÁRÓL.

Wallis őrnagy kíséretében Erdélybe, szigorú inkognitóban. Maros-Ujvárnál báró Huszár Károly birtokos csatlakozott a kísérethez, s ő vezette el a főherceget az újvári híres sóbányába, a hol nem is sejtették, hogy mily előkelő látogató érkezett. A főherceg és az őrnagy úgy voltak bejelentve, hogy «két bécsi úr.» Mindössze annyi tünt fel, hogy a két bécsi úr és báró Huszár mindig magyarul beszéltek. A következő állomás Gyulafehérvár volt, a hol a főherceget gróf Majláth püspök fogadta mint házigazda. A püspök fogata vitte el július 22-ikén a főherceget az aranyvidékre, a kies fekvésű Zalánára, hogy annak festői vidékét, ipari szakiskoláit és bányatelepeit megnézzék.

A főherceg a püspök mellett ült, a kísérő kocsi-ban pedig gróf Wallis György őrnagy és báró Huszár Károly foglalt helyet. Zalánán egyenesen a román. káth. paphoz hajtottak, a hol a püspök intézkedésére ebédre várták a főhercegi vendéget. Jóllehet a vendég inkognitóban érkezett, a várost fellebegtették tiszteletére. Ebéd után a káth. templomot s aztán a kir. főbányai hivatalt nézte meg a főherceg. Azután a vegyelemző hivatalba vonultak át, majd az állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolához mentek. A főherceg távozása előtt az iskola vendéghonnyá így írta be nevét: Károly főherceg. Az iskolából a főherceg Angyal József kalauzolása mellett a kincstári kohó megtekintésére indult s ott

TREBINJE ÁLLOMÁS.

az aranyak érczeiből való kiolvasztását szemlélte meg nagy figyelemmel. Aztán visszatért Gyulafehérvárra. Zalánának királyunknak 1851-ben történt keresztülutazása óta ilyen nagy úri vendége nem volt.

A főherceg Nagy-Szeben felé folytatta útját. Július 23-ikén este érkezett oda, másnap kirándult a Vörös-torony-szorosba, délután pedig folytatta utazását Fogarasra. Július 24-ikén este érkezett kíséretével a fogarasmegyei Alsó-Szombatfalvára a kincstári katonai ménestelep megtekintésére. Visegrádi százados, a ménestelep parancsnoka, július 35-ikén délelőtt mutatta meg a telepet. Délután a társaság három négyesfogaton Fogarasra érkezett, hol a fogarasi fejedelmi várban megtekintették a Mária Terézia által épített várkapornát. A főherceget az utcákon megélezték. Innen kíséretével kincstári fogaton Brassóba ment, a katonai kíséret pedig vonaton visszatért Nagy-Szebenbe.

Szell Kálmán miniszterelnök rátóti birtokáról, hol a nyarat tölti, július 22-ikén a személyes jelenlétét kívánó ügyek elintézésére a fővárosba érkezett. Este megjelent a szabadelvű pártkörben is, a hol a nagy meleg dacára ez alkalommal szép számban gyűltek össze a képviselők. A miniszterelnök másnap délelőtt visszautazott Rátótra, a hol nyaralása alatt is naponként végzi a folyó ügyeket. Nemcsak a beérkező aktákat dolgozza fel, hanem a miniszterelnökség s belügyminiszterium referensei időként elmennek Rátótra, hogy a fontosabb ügyekről személyesen is referáljanak. A miniszterelnök,

mint rendesen, az idén is a nyár folyamán Ischbe fog utazni, hogy Ó Felsőének a folyó ügyekről jelentést tegyen.

A honvédelmi miniszter katonai jubileuma. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter augusztus közepén üli meg ötvenéves szolgálati jubileumát Budapesten. A jubileum megünneplésére már most nagyban készülnek. A miniszternek átnyújtandó emléktárgyakon három művész is dolgozik. Az albumot, a melybe nem kevesebb, mint háromezer fénykép jön, Horti Pál festőművész, az iparművészeti iskola tanára, a díszkartot pedig Hary Gyula festőművész tervezte. A damaszki acélpenge remek tokba jár, a mely arany-, ezüst- és drágakő-díszítéssel van ellátva. A művészi zománcmunkát Hibján Samu, az iparművészeti iskola tanára készíti. Emelni fogja a jubileum ünnepélyt, hogy a király is képviselteti magát a jubileumon József főherceggel, ki üdvözlő beszédet fog intézni Fejérváry báróhoz. Augusztus 15-én tartják meg a jubilárius ünnepet, a mikor a polgári és katonai méltóságok nagy része ugyis Budapesten lesz, hogy résztvegyen a király születése napján és Szent István napján szokásos ünnepélyeken.

Az öreg honvédek nyugdíja. Szell Kálmán miniszterelnök a régi honvédek, s azok özvegyei állami segélyezésére újabb intézkedéseket tett, s felhívta a közigazgatási hatóságokat, hogy azokat, kiket megillet az állam gondoskodása, e jogaik bizonyításában támogassák. Az állami ellátásban részesülők száma most is több 9500-nál. Ezek számára az országgyűlésen engedélyezett 800,000 korona nem elég, még mindig 230,000 koronával kell több évenként. A miniszter azonban kijelenti, hogy a kormány nem akarja: «hogy a csekély alamizsnától és inkább erkölcsi elismeréstől valaki elesse.» Az öreg honvédek most azon vannak, hogy köszönetüket fejezzék ki az összes honvédegyesületek Szell Kálmán kormányelnöknek e humánus rendelkezésért, a melyben véglegesen rendezte a 48-as honvédek soká vajdott nyugdíjgyűjét.

Gróf Andrássy Gyula pihenő helyén emléktábla. Magyarország néhai miniszterelnöke és a monarchia külügyminisztere, gróf Andrássy Gyula élete utolsó napjait az Adria partjain töltötte s ott is halt meg Voloscbán. Üdülést keresett Abbázia mellett Bélics Lajos kairói osztrák-magyar követ nyaralójában. A nyaraló épületébe most Bélics emléktáblát illesztett, melynek latin nyelvű szövegét Hartel-Ritter Lajos osztrák közoktatásügyi miniszter fogalmazta. Magyarul így hangzanék:

Gróf Andrássy Gyula a haza érdekében teljesített halhatatlan szolgálatai után élete vége felé közeledvén, e barátságos helyen szerető családjától és barátaitól környezve találta meg rég óhajtott nyugalomát az Urnak 1890-ik évében.

A mezőhegyesi ménes parancsnoka. A mezőhegyesi állami ménes parancsnoka D'Orsay Olivér ezredes — a ki idegen nevével derék magyar — lemondván, utódját Rónay Lajos századost nevezte ki.

A MOSZTÁRI HÍD.

ki. Az új parancsnok D'Orsay vezetése mellett tanult Szombatfalván és legutóbb a fogarasi állami ménest igazgatta.

Új irodaigazgató. A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszter Tordai Kádár Kálmánt irodaigazgatóvá nevezte ki. A kinevezéssel megérdemelt jutalomban részesül a miniszterium egy régi tisztviselője, a ki, mint a kereskedő ifjuság társulatának és a Budapesti férfi-dalosegyesületnek sok éven át elnöke is hasznosan működött. Kádár Kálmán testvérbátyja a Párisban élő jeles művésznek, Kádár Gábornak.

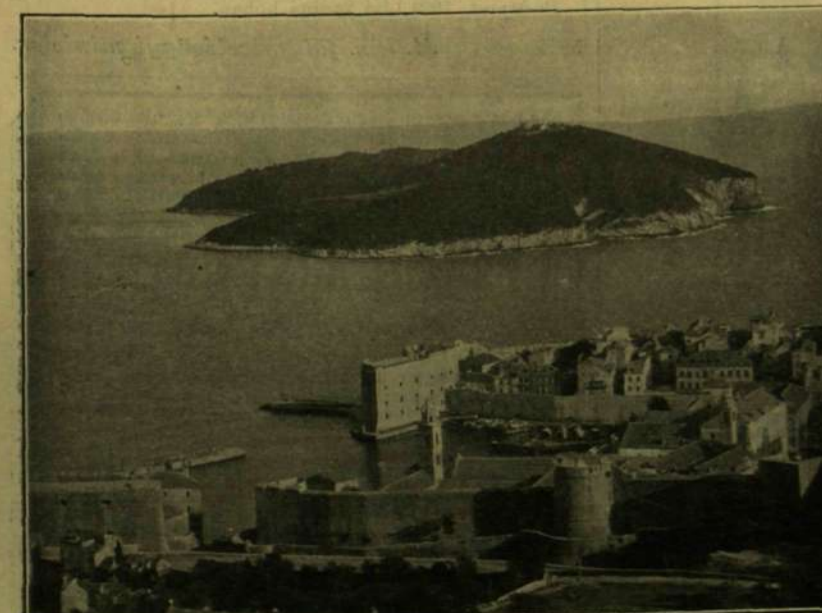
Földalatti átjárók Budapesten. A fővárosnak a legszeleesebb és legrosszabb útvonalain oly nagy a forgalom, hogy a gyalog közlekedő közönség csak hosszas várakozás után és nagy óvatossággal tud egyik oldalról a másikra átjutni, a mi nagy idővesztés és még veszedelmet is rejt magában. A városi tanács tehát elhatározta, hogy földalatti átjárókat építtet egyelőre a következő helyeken: az Andrássy-útnak a Váci-körút és Fűrész-útcái torkolatánál, a Kerepesi-útnak a Népszínház melletti részén, a hol a villamos és kocsiforgalom miatti néha percekig sem lehet egyik oldalról a másikra jutni, végül a Stefánia-útnak a városligeti körönddel szemben fekvő részén. A tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy dolgozzon ki részletes terveket és költségvetést. Budapest az első város Európában, a mely földalatti átjárókat épít.

Gazdasági és háziipar kiállítás Maramaros-Szigeten. Maramaros megye székvárosában, Maramaros-Szigeten, a gazdasági egyesület gazdasági és házi-

iparkiallítást rendez augusztus 25-től szeptember 1-ig. A báró Roszner Ervinné, sz. Forgách Klótild grófnő védnöksége alatt álló kiállításon résztvesz Maramaros erdőszete, bányászata s az egész vármegye lakossága szövetkezve Ugocsa megyével.

Kiállítják a vármegye gazdasági, kerti, házi és műipari termékeit, úgyszintén a sóbányák, ércbányák termékeit, az ásványvizet, továbbá fényképekben a fürdőket és fürdőberendezéseket, a magyar, rutén, román, német viseleteket. A kiállítás kiváló alkalom arra is, hogy azok, kik Maramaros regényes vidékei iránt érdeklődnek, oda eljőjenek. A maramaros-szigeti turisták bizottság, melynek feladata, hogy az idegeneket tájékoztassa, mindent elkövet, hogy a kiállítást a lehető legjobban megkönnyítse. A kiállításra Maramaros-Szigeten tartják, s részint erre, részint a kiállításra várják Lukács László, Hege-dás Sándor miniszterek, Wekerle Sándor volt miniszterelnök, gróf Teleki Géza volt belügyminiszter, Grunzenstein Béla és Nagy Ferenc államtitkárok, stb. látogatását Maramaros-Szigeten.

Tolsztoj Leó betegsége. Az oroszok legnagyobb élő írója, gróf Tolsztoj Leó súlyos beteg már hetek óta. A mellette levő orvosok tartózkodva felelnek a beteg állapotáról hozzájuk intézett kérdésozkö-szövekre. Maláriában szenved. A híres ember birtokán, Jasznaajra-Polyanán fekszik. A szoba bátorzata ó-orosz stílusú, az asztalon Rjepin szép festménye látható: «Tolsztoj a dolgozóasztalnál», a beteg előtti széken nyitott evangélium. A gróf igen elgyöngült, csak szemének fénye tanuskodik szellemének üdeségéről. Színe egészen sárga, a miből az orvosok az

LACROMA SZIGETE RAGUZÁDÓL NÉZVE.

A SAN-LORENZO RAGUZÁBAN.

KÉPEK A GABELA-ZELENIKAI VASÚT MEGNYITÁSÁRÓL. — Vágó Bertalan felvételei.

epebetegséget következtetik. Nagy bajt okoz az orvosoknak, hogy a gróf nem akar húst enni és hogy nem bízik gyógyszerekben.

Munkácsy Mihály halotti bizonyítványa. A poppeldorfi anyakönyvi hivatal adott Munkácsy Mihálynak haláláról hatóság bizonyítványt, s abban a mester születése helye így volt feltüntetve: „Munkács, Ausztriában.”

Barcsay fejedelem síremléke. Kolozsváron Dózsa alispán mozgalom indított, hogy a kivégzett Barcsay Ákos erdélyi fejedelem sírjára emlékoszlopot állítsanak.

A cs. kir. Adria biztosító-társulat üzleti jelentése, a melyet a folyó év május hónap 2-án megtartott közgyűlésen terjesztettek elő, a következő fontosabb adatokat tartalmazza: Az életbiztosítási ágban 40,545,181 korona tőkéről és 74,506 korona járadékról szóló 7156 ajánlat volt elintézendő, melyre névbe 35,434,510 korona tőke és 71,745 korona járadékösszege...

jelentette Krügernek, hogy a felesége veszedelmes megbetegedett és egy kábelt rendelkezésére bocsátott, hogy ő maga tudakolhassa feleségének állapotát. Kitchener és Roberts tábornokok küldték Krügernek a legelső részvétlívátokat. Vilma hollandi királyné, Miklós császár és Loubet francia elnök is részvétőket nyújtottak Krügernek.

Elnyuktak még a közelebbi napokban: KOSTALIK István apátkanonok 66 éves korában Lőcsén. — CROVÁCS-HERNYI Endre budaméri ág. ev. lelkész, sáros-templani főesperes, 59 éves korában Lőcsén. — HUSZÁR Károly, székesfejevári kanonok, címzetes prépost, 77 éves, Székesfejevárott. — Dr. LOEBLIN Henrik budapesti törvényszéki vizsgálóbíró 38 éves korában; a bírói kar kedvelt és igen szorgalmas tagjai közé tartozott. — ECKEL Ágost, Sopron város köztisztviselői polgára, ki életében több alapítványt tett az evangélikus egyháznak, végrendeletében pedig 200,000 koronát érő vagyonát a soproni ev. testvéregyletnek hagyta beteg és synlődők házának létesítésére. — ANTAL József, nyug. szekerészfőhadnagy, 83 éves korában, Székesfejevárott. Sok ütköztesben kitüntette magát bátorságával. A szabadságharc után besorozták az osztrák hadseregbe a szekerészekbe, s az 1859-iki olasz hadjáratban hadnagygyá, az 1866-iki porosz háborúban főhadnaggyá nevezték ki. — KRIVÉNYI Rezső, szecsei bírósági végrehajtó és volt 48-as honvéd-főhadnagy, Szebenben. — TOMA FERENCZ, nyug. tanító 90 éves korában, Német-Szt.-Mihály községben. — BALINTH Antal, Kis-Kun-Majsa község gyámja, 51-ik évében, Budapesten. — PAP Béla, orgona- és zongorakészítő, 71 éves korában, Budapesten.

SZAKÁLL FERENCZNE, szül. Zaborszky Rozália, 75 éves korában, Nagy-Keresztúron, Gömörmegye sok tekintélyes családja gyászolja s benne Szakáll Vincze, árvaszéki elnök és anyját siratja. — KOHNEL Ágostonné, szül. Faltaszék Mária, 34 éves korában, Kispeseten. — SZÖKE MARIKA, Szőke Antal állami tanítóképződei rajztanár és neje, született Bolyó Mária 26 éves leánya, Kunfelegházán.

Szerkesztői üzenetek.

Szabadka, K. H. A kávé különféle képmintáit; a legdurvább mód erre az, hogy a jó kávé szemek közé különféle más anyagokból készült szemeket kevernek. Igen gyakori mód, mikor a nyers kávé színt hamisítják, hogy az olcsóbb s silányabb kávé mint drágább és finomabb fajtát adhassák el. Így Hamburgban megtörtént nemrég, hogy bepanszoltak egy kereskedőt, a ki brazili kávé portorikói gyantát ártott s hogy ezt megtehesse, a zöld színű szemeket kékre festette és a rovátkájától betömte liszttel. Mivel a szakértők azt mondták, hogy ebben nincs hamisítás, hiszen a kávé minősége nem a színtől függ vagy a rovátkájától s hogy a kávénak ilyen kezelése Hamburgban már negyven év óta divatozik, — a bíróság az illetőt fölmentette a vád alól.

Irénye sirján. Kutyá urfi, stb. Kedves a hangjuk, de nem nekünk valók, hanem inkább valamely gyermek-újságnak.

Gábor bácsinál. Vannak benne szép részletek, csak kissé nehezkés a vers s nem tudja eléggé éreztetni a tárgyból folyó melancholikus hangulatot. Kétségtelen azonban, hogy tehetséges ember műve.

HALÁLOZÁSOK.

KRÜGER PÁLNE, a transzváli elnök felesége meghalt Pretóriában e hó 19-ikén este 67 éves korában, s június 21-ikén az angol katonai főparancsnokság a megillető fényvel temette el, a lakosság nagy részvéte közt. Messze világrészekben is nyilvánul mindenfelé a részvét a szabadságharczban vésző boer nép agg elnöke iránt, kit hazájától, családjától távol ért az új csapás, kinek szerető hitvese az ellenségtől megszállt Pretóriában adta ki lelkét. Hónapok előtt influenza esett, s nem birt egészen felgyógyulni. A betegséghez tüdőgyulladás járult s a hajlott korát, sorssújtotta asszonyt megölte. Igénytelen, egyszerű nő volt, második felesége Krügernek, ki első nejét korán elvesztette. Egyszerű farmer volt még Krüger, mikor ötvenhat év előtt újra meg-nősült. A takarékos, okos asszonynak nagy rész jutott abból, hogy férje vagyonban és köztisztviselőben folytonosan gyarapodott. Maga vezette a háztartást, sütött, tisztogatott, varrt, foltozott, ruháit is maga készítette. Többnyire fekete ruhában járt, kalapjait — rendszerint kettő volt neki — ő maga díszítette. Kalap dolgában nem igen követte a divatot. Ünneplő kalapját, a melyet akkor viselt, ha férje karján a templomba ment, ép úgy ismerték Pretóriában, mint Krüger örekké egyforma cizillendé. Krügernek mindig szeretettel gondozta az urát. Ha Krüger otthon volt, a felesége reggel öt órakor kelt, maga főzte a konyhában a kávé, a melyről az öreg elnök azt mondta, hogy a legjobb Transzvalban. Az elhunyt jószíve az ellenségekτανόin is mindig megessét, ha azok szenvedtek. Ezt most az angol lapok is kiemelik. Krügernek halálát bizonyosan sietteté leányának, Schmidtnek és hó elején történt elhunytja. Betegségében két német és egy belga orvos ápolta. Halálánál unokája, Eloff és családjának még sok tagja volt jelen. Krügernek a Duplessis családból való, a melyből Richelieu bírónok is származott. Kitchener néhány nap előtt

KÉPTALÁNY. A „Vasárnapi Ujság” 26-ik számában közölt képtalány megfejtése: Lassan jár az Isten alma, de nagyon jól örül. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A „Zenélő Magyarország” 44 zongora és hegedű zenemű-népszerűségi közlönyében közlő zenemű folyóirat, megjelenik minden hó 15-én mindenkor 12 oldal tartalommal a legújabb s modern zenemű-újosságokkal. Kiteintve a budapesti országos kiállítás 1896 és a párisi 1900. évi világiállításán — s szerkesztő-kiadóinak s ő csász. és apostoli királyi Felsége legmagasabb meg-egédését méltóztatott nyilvánítani. Reudess munkáit az ország leg-számottevőbb magyar zeneszerzői s a külföld világhírói compositorai, a kinek legsikerültebb szerzeményeit közli a continenson egyedül álló zenemű folyóirat. Előzetes ár: érvényre 6 füzetre, 75 oldal zenemű tartalommal 3 korona, mutatónyit 60 filler beállítású ellen-bermentve küld a „Zenélő Magyarország” — Kfőker. Ed. zenemű-kiadóhivatala és zeneműkereskedése, Budapesten, VIII., József-körút 24

Ha őszül a haja, használja a „Stella”-vizet (Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Üvege 2 korona. ZOLTÁN BÉLA gyógyszerárban 5 cs. és k. fensége József főherceg udv. szállóján, Budapest, V., Sétány-utca, Szabadság-tér 9043

Hirdetmény. A lippei m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó sistarovecki m. kir. erdőgazdálkodás gornyí-kövesdi. kövesdi-susácsi és labasinczi erdőrészekben az 1902—1906. évekre, tehát öt évre kitzított vágásterületeken lévő fakészleteknek külön-külön leendő eladás czéljából a lippei m. kir. főerdőhivatalnál folyó évi augusztus hó 12-én délelőtt 10 órakor árverés fog tartatni. A gornyí-kövesdi 108-57 k. hold kiterjedésű vágások kiküldetési ára 38,211.55 korona. A kövesdi-susácsi 74-35 k. hold kiterjedésű vágások kiküldetési ára 14,455-92 korona. A labasinczi 196-75 k. hold kiterjedésű vágások kiküldetési ára 55,455-92 korona. Bónapénz a kiküldetési ár tíz (10) százaléka. Bővebb felvilágosítással a lippei m. kir. főerdőhivatal s a sistarovecki m. kir. erdőgazdálkodás szolgál. Budapest, 1901. évi június hóban.

a PARÁDI ARSEN VIZBEN (vastartalommal) olyan kinosunk van, mely minden eddigi arsen-vasas viznél (Bonogno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már mint ahogy legelőbbiek orvosi tekintélyeinek felkarolják s a fogászatiok egész serege dicséreti hatással használják csaknem kizárólagos keresletnek örvend. Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelője Parád. Egy postaláda 7 palack parádi arsen-vas-tartalmu gyógyvizet Magyarország összes postai-állomásaira 5 korona 80 filléért bérmentesen szállít a Főraktár: EDESKUTY L. BUDAPESTEN. cs. és kir. udvari szállító. 9153. Ásványvíz-nagykereskedő. Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Legjobb és leghírneveesebb pipere hölgygöngy: a La VELOUTINE Különleges Rizepor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS. Hermann A.-féle FINE-FLEUR Tea-szilvórium a rumot teljesen pótolja! A legmagasabb körökben is teljes elismerésben részesül. HERMANN A. desztilláló 9209 Varsád (Horvátország). Budapesti raktár: Horváthoz. Sdly. Csar-nok, V., Erzsébet-tér 18.

Wadlsteiner F. BUDAPEST IV. kerület, Mária Valéria-u. 5. Cristofle-ezüst, üveg és porcellán neműekben. Cristofle & Co. cég Páris, dusan ezüstözött és aranyozott gyártmányai egyedül raktára; Cie des Cristalleries de Baccarat, Páris (Kristály-üveg készlet); Benedikt testvérek Karlsbad, Meierhofeni porcellán-gyára (háztartási cikkeikben). 9182 Eladás gyári áron!

MARGIT-CRÉME, mely vegyítés, sem higányt, sem olajt nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Bena világhírói arzenikus pár nap alatt elidült szepőt, mifjót, pattanást, bőrkárt (Műszer) és minden más bőrbaj. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlő-helyeket és az arcot hófehéré, simává üdvé változolja. Ár nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor. Margit hölgygöngy 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpögg (Zahnpaste) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor. Hamisítványok bíróság földöznek. — Postán utánvételre vagy a pénz előzetes beklüldése után küldi a készítő: FÖLDES KELEMEN gyógyszer Árad. Budapesti főraktár: Török József főleg. Kinyit. n. 12. s. Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszertárban. Legjobb szepítő-szer.

Kitünő légyfogók. Hűvelyes enyvpalozók, melyekkel a legyek szobákban, konyhákban, irodákban, üzletekben stb. a legnagyobb kényelemmel néhány perc alatt tisztára összefogatók. 100 darabot 2 koronáért szállít HAAS FERENCZ Bács-Szent-Tamás. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. SERRVALLO 8984 CHINA-BORA VASSAL kitünő helyreállító szer gyengék, vészegeyek és lábbadozóknak számára. Alkalmazva és használatra orvosi kiállításoknál, 1000-nál több orvosi elismeréssel. Kitünő íz. Kiteintve több arany és ezüst érmelem. Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40. Kapható minden gyógyszertárban. Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Szépség és egészség. Kinek van szeplője? Serail-arezenkőcsöt, mely a szemből rövid időn fehérré, tisztává és lágyra teszi. Egy tég. ára 1.40 kor. Egy kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan egy tég. 80 fill. Serail-hölgygöngy egy doboz 1.40 kor. Kitünő és valódi Bpesszanyag ár 80 fill. Vasaschinabóra, mely saját termésként minden édes borral készíttve, hatáiban minden hasonló készítménnyel felülmúl. Egy üveg ára 2 kor. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill. 8992. A t. cs. közművelésügyi felügyelője, hogy mindezen készítmények töredékes bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharczot ábrázolja. Kapható ROZSNYAN MÁTYÁS győgyártárban Árad, Szabadság-tér. Budapest: Török József és dr. Egger Leo (Nádor) gyógyszerárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK. Első magyar üvegyár részvény-társaság 8925 Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. (Az Akadémia közvetlen közelében). Kukoricza-hűtők és szőlő-mosók, asztali üvegekészletek, vendéglői, kávéházi és háztartási üvegművek gyári raktára. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Virágvázak legszebb kivitelben nagy választékban.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91—48. Gyárt nagyban elárnatára következő új cikkeket: A legnemesen családi dobozokat és ártabozókat készítő (levélpapírral és borítékokkal), négykártyás, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznévjegyeket. Saját gyártmányú fémzárakkal ellátott rajz-tűmböket, szekerécskéket és tornapapírokat, továbbá papírtárolókat, plakátoskéveket és különféle összehajtható dobozokat. 1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti cikkekből a vávosiúti iparosarnokban megtekinthető.

KOTSCHY ERICH 9169 első magy. mech. szőnyeg-kiportálási, szőrmemegővési és moly-irtási intézet. Nagy mérvben gőzberűel. BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ 9147 csipke, vegyeszeti tisztító- és műfestő-intézet megnagyobbított eróművi szőnyegpolító és szőrmear megővő-intézet. — Megbízások átvételnek: VIII. Baross-utca 85. sz. saját házában lévő gyárban és a következő főkönyvtételekben: IX. Calvin-tér 9. V., Harmencz-ad-utca 3. VI. Teréz-kürt 39. VI. Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2. szám. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57—08.

ALAPITVA: 1882. VALÓDI ANGOL ÉS AMERIKAI SPORTJÁTEKOK LEGOLCSÓBB MEGHIZHATÓ BESZERZÉSI FORRÁSA. KÉPES ÁRJEJYZÉKET KIVÁNATRA BÉRMENTVE KÜLD: SEFFERANTAL BUDAPEST. MÁRKOLYUTCA 1. BOKSZÁLLI (KÖZPONTI VÁROSHÁZ ÉPÜLET). GYRZASÁGI KOTELÁRUK FÉHÉR BUNYTEREMTŐKÉL TISZTA KENDERBŐL ZSINEGEK, ZSÁKOK, FONYVÁK, KERTTÖMLÖK. TORNAESZKÖZOK FÜGGŐÁGYAK ÉS MINDENNEFÉLE HÁLÓK. IENNIS GRANDON ELKÉSZÍTÉSE. IPARTELEPEK TORNAERMEK FELSZERELÉSE. Myglen. Institut 9155 D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Königsplatzstrasse 69.

Budapesti RÓSER tanintézet. Alapított 1853-ban. — Tanulók száma 15,733. 3 osztályú nyilvános felső kereskedelmi iskola. A volt keres. akadémiákkal teljesen egyenrangú. Bizonyítványai az egy éves önkéntességre jogosítanak. 4 osztályú nyilvános polgári iskola. Bizonyítványai állam-érvényesek. Nevelő-internátus. Belakó növendékek részére. Beiratás: augusztus 30-tól szeptember 5-ig. Értésítőkirovatot küld: RÓSER JÁNOS igazgató, BUDAPEST, VI., Aradi-utca 10. sz.

Takarékos és tápláló,

jóleső és izletes legyen minden ebéd; a mellett ne kerüljön sok időbe annak elkészítése. A Julius Maggi & Comp. Bregenz czég készítményei segítségére vannak a házi-asszonyknak ezt a nehéz feladatot meglepő könnyen megoldani. A ki egyszer kísérletet tett ezen hasznos és praktikus készítményekkel, továbbá is folyton azokat fogja használni.

Maggi-féle
fűszerezésre
levesnek, bouillonnak,
mártásnak, főzelékeknek stb.
meglepen erős, jó ízt kölcsönöz.

Néhány csepp elegendő.
Próba-üvege 30 fillér.

Kapható minden gyarmatárú- és csemegekereskedésben, drogueriában.

MAGGI-féle
consommé- és bouillon-tokok.

1 consommé-tok 2 adag legfin. erőleveshez 30 fill.
1 bouillon-tok 2 adag erős húsleveshez 15 fill.
Forró vízzel való felöntés által minden más
pótlás nélkül rögtön előállítható.

MAGGI-féle LEVESEK.
Egy tábla 2 adaghoz 15 fillér.

Maggi-féle levesek táblákban által gyorsan,
csupán víz hozzáadásával ép oly erőteljes,
mint könnyen emészthető, egészséges leve-
sek lehet előállítani.

19 különböző fajta.

IBOLYAILLATOS
MANDOLA KORPA
a bőrt finomra simítja és
megtartja az arc színt
és fényességét.
Nem károsítja a szappant és az arc bőreit.
KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI
A. Notsch & Tsa.
BECS, I. LUGECK 3. SZ.

TÁTRA-LOMNICZ (Szepesmegye).

A magyar kincstár tulajdonát képező klimatikus és
gyógyhely, 850 mtr. magasságban. Közvetlenül az
impozánsul szép lomniczi és kismarki csucok alján, egy
fenyvesek által környezett tágas völgyben fekszik. Inso-
llatiója nagy. Levegője ózondús, teljesen tiszta, fenyő-
illattal balsamosan telített. Éghajlata az anyagcsere és
táplálkozottság fokozásában érvényesül.

Gyógyintézete nagy fedett uszodájával, gyógygimnasz-
tikai termével, külön férfi és női hidropatikus osztá-
lyával, porcellán kabin-fürdővel mintaszertleg van
berendezve.

A gyógyintézetet állandó fürdőorvos vezeti. Szállodái
a legnagyobb kényelmet biztosítják. Az árak mérsékel-
tek. A vendégek szórakozásáról kellőleg gondoskodva van.
Vasuti állomás, posta és távírda helyben.
Prospektusok bérmentve küldetnek.

9217 **A fürdő kezelősége.**

Hölgyeknek!

Ilona-crème.

Legjobb és orvosi szaktelki-
nyek által is elismert, biztos hatású
kéz és arccsopító szer, eltávolít
minden bőrtisztatlanságot és rövid
használat után váltó fehérré, üdév-
teszi az arczót.

Figyelmeztetés! Készít-
m-nyem nagy közneveltsége miatt
mely a doboz alján aláírásommal el van látva. I tévely
Ilona-crème 1 kor. 1 drb Ilona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban. Székiúdesi rak-
tár: Alexander János gyógyszerár Szolnokon. Bu-
dapesti főraktárak: Török-féle gyógyszerárban Király-
utca 12. és Andrássy-ut 29. Kerpel-féle gyógyszerár
Lipót-körút 28. szám és Thalmayer és Seitz uraknál.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 8918
téli és nyári gyógyhely.

Előszórang. E kénesvízű gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz uszodák-
kal, kő- és kádfürdővel.
Prospektus ingyen bérmentve.

Kopaszfejűség
gyógyítása.

Akadályozza a haj kihullását, elhajtja a sűrűt és
viszketést, megadja a kopasz fejnek ismét dús haj-
növést, szemöldökét és pillaszőrt.

Próbaszállítás ingyen.

Nincs többé mentés sürke, hajkihullás vagy
kopaszág miatt.

Walker N. asszony, 18 Haven St., Grimsby, Eng.: 'Egy
kopasz folt, mely régóta volt, újra hajjal szépen benőtt.'

F. R. asszony Everett, Iona villa, Turbeck Terrace Road,
Eng.: 'Husz éven át hullott a hajam és csak annyi ma-
radt, mint egy kalap karimája. Most pompásan és sűrű-
ben nő és az On-szere valóban csodálatos.'

G. Bunce úr, 32 Richardson St., High Wycombe, Bucke,
Eng.: 'Kellemsen meg vagyok lepve konstátálhatni,
hogy a Foso-szer három heti használata után hajam újra
nőni kezdett. Ajánlom ezt a gyógykezelést összes bará-
taimnak mint egyetlen hatásos gyógymódot a haj újra-
növéstésére végezt.'

E szer ezeket gyógyított és senki se féljen, hogy a leg-
kövésőbb ártalmas volna. Senkit se kényszeríthetünk,
hogy higjen nekünk. Hanem kérjen bárki egyszerűen
ingyen-próbát és győződjék meg maga annak csoda-
szertü hatásáról.

E szer a viszketést és sűrűt is gyógyítja, mi a kopa-
szodásnak biztos előjele, és egészségesen és erőben tartja
a fejbőrt. Továbbá visszaadja az On-hajnak természetes
színét és növést sűrű szemöldököt és pillaszőrt.

Ha nevéhez és lakásnéhez egy 10 filléres levélbőve-
get portoképen mellékel és azt az 'Allenham Medical
Dispensary, 3455, Butterfield Building, Cincinnati, Ohio
U. St. o. A.' cím alá elküldi, a csodálatos szerből egy
ingyen-próbát kap bérmentesen. 9170

Tessék figyelembe venni, hogy a levélporto Amerikába
25 fillér. Szíveskedjék nevét tisztán és lakásnémet tel-
jesen megírni, hogy ne történhessék tévedés.

9002

CACAO

SUCHARD

KWIZDA FLUID

TOURISTA-FLUID

KREISAPOTHEKE KORNIZBURG BECS MELLE.

Főraktár Magyarország részére: 8844
Török József gyógyszerár Király-utca 12.

POCKET Telescope

Uj optikai készlet,
melynek segítségével
örvidi távolokra, mér-
földekre lehet ellátni.
Emlékek, állatok stb.
igen nagy távolodáig
is felismerhetők. Né-
külözhetlen, úgy hatona-
lított órák, radarszónák,
erdésznek, turisták-
nak valamint kirándu-
lások alkalmával. A Po-
cket távcső egy elnö és mellény-
szalaggal való hordásra van összerakva és egy elnö szerkezet
segítségével bármely sötétbe is ráerősíthető. Ára darabonként
a pénz utólagos beküldése mellett 2 K 30 fill. franco. Utóvétől
60 fillérről több. 3 drb ára 6 korona, 6 drb 10 K. Portó külön
számítatik. 9178

KANN IONACZ, Wien, II., Nickelgasse 3.

FENYŐHÁZA.

A magyar államkincstár tulajdonát képező klimatikus
gyógyhely, ellátva modern vízgőyintézzettel. A kassa-
oderbergi vasut mentén. Liptómezőben fekszik a ten-
gerészint feletti 450 mtr. magasságban, hatalmas fenye-
sektől körülvéve. Valamennyi kárpátjai gyógyhely kö-
zött a legenyhébb éghajlata s így temperált subalpin
levegője vérszegény gyermekeknek s idegyöngye betegek-
nek elsőrendű gyógytényezője.

A vízgőyintézetet állandó fürdőorvos ve-
zeti. A közönség rendelkezésére áll négy kincstári s egy
magánzálloda, kényelmes berendezéssel. Diszes uszoda,
lawn-tennis terek, tekepálya és kényelmes sétautak.

Vasuti állomás, posta, távírda és gyógytár
helyben van. Prospektussal a fenyőházi (Liptó m.)
m. kir. erdőgazdálkodás szolgál.

9218 **A fürdő kezelősége.**

Dr. Lengyel
nyirfabalzsam
kir. szab. Svédhóra.

Már magában véve azon növényi nedv a
mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét
megurjuk, emberemlékezet óta mint a leg-
kitűnőbb szepítőszert volt ismeretes, ha
azonban ezen nedv a feltaláló utasításai
szerint balzsammá alakították át, csak akkor
nyer ugyiszóval csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot
vagy más bőrrészt, már másnap csaknem észrevehető pihékkel
válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehér és gyöngyödé válik.
Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú
arczint, a bőrnek fehérséget, gyöngyöséget és üdőséget kölcsönöz;
a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szepit, májfoltot és anyajegy-
ket, orrvességet, bőrtekát s a bőr minden más egyéb tisztatlansá-
gát. Ára egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható
minden jobb gyógyszerárban.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel
egyidejűleg a **Dr. Lengyel-féle** 9135

Opo-crémet használni. Egy tévely 1 kor. 20 fill.

A **Dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan**
a legalkalmasabb hygienikus szappan, mely a bőrtényhév és fehérré
teszi és hivatra van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára
1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére **Török Jó-
zsef gyógyszerár**, Budapest VI. ker., Király-utca 12. és
Andrássy-ut 29. szám.

UJ! CRÈME SANS GRAISSE UJ!

Pár nap alatt minden arcot fehérré, üd-
vé és csodát. Ára 1.30 kor., szappan 1 kor.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA
Csak a tévely alá a védőjéggel való! 3 nap alatt
minden kezet gyöngyödé és fehérré varázsol
Egy tévely 1.30 kor. Hozzávaló szappan 1 kor.

KÁRPÁTI IBOLYAILLAT
A legfinomabb és legkedveltebb parfüm.
Ára mintavégzől szep dobozban 4 korona. Kapható
minden gyógyszerárban és gyógyszerárutalamban.
Fő- és székiúdesi raktár:
Dr. KOVÁCS ERNŐ gyógyszerár és illatszeregyár
Budapest VI., Gyár-utca 17.
Megjelent „Tollett-titkok” kívánatra
ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

31. SZÁM. 1901. BUDAPEST, AUGUSZTUS 4. 48. ÉVFOLYAM.

SZILÁGYI DEZSŐ.
1840—1901.

SZILÁGYI DEZSŐ MEGHALT. Ez a megrendítő hír
nyilallott végig az országon július utolsó
napján. Mély megindulással, a hazafi fáj-
dalom megdöbbenésével fogadta az egész nem-
zet egyik legnagyobb fiának elhunytát. Mert
habár közéletünknek e nagy alakja nem tarto-
zott azon államférfiak közé, kiket a népszertü-
ség hullámai emeltek magasra, sőt az ő köz-
életi állása tisztán egyéniségének súlyán és
belső értékén alapult, — a nemzet minden
rétege ösztönszerűleg átérzi a veszteség nagy-
ságát, mely Magyarországot Szilágyi Dezső
halálával érte. De csak a közállapotok mé-
lyebbre tekintő megfigyelői képesek magoknak
teljesen számot adni e veszteség óriási nagy-
ságáról.

Szilágyi Dezső halálának tragikuma bizonyos
tekintetben megrázóbb mindazon országos
gyászoknál, melyeket az utolsó emberöltő-
ben átélünk. Baross hatalmas alakjának várat-
lan kidölte helyezhető némileg párhuzamba az
ő elvesztésével. De Szilágyi csillagzatának
leáldozása még ennél is megrendítőbb. S ennek
oka nem rejlik egyedül a csapás váratlanságá-
ban, hanem leginkább abban a tudatban, hogy
bármily nagyok Szilágyi Dezsőnek a magyar
közélet terén szerzett érdemei: a legnagyobb
szolgálatokat, melyekre rendkívüli tehetsége és
jellembeli tulajdonai képesítették, még csak
ezután tehette volna nemzetének, ha a kegyet-
len végzet idő előtt el nem ragadja.

Mikor egy Deákot, egy Andrássyt kísértünk
örök nyugó helyére, mely fájdalunkat némileg
enyhítette a tudat, hogy e férfiak teljesen
betölthetők gondviselészerű küldetésüket s
mint a nemzeti kegyelet kincses tárának befe-
jezett nagy alakjai vonulhattak történelmünk
pantheonába. Szilágyi Dezső nevét is elévül-
hetetlen betűkkel írja föl a történelem Magyar-
ország évlapjaira, de alakja befejezetlen maradt,
mint a középkor ama fenséges székesegyházai,
melyeket meghatottan csodál a késő nemzedék.
Szilágyi Dezső mély nyomokat hagy az ország
közéletében, de nem adhatta még meg nemze-
tének a legnagyobbat, a mire csodálatos teh-
ségénél fogva hivatott volt. Számosas és jelen-
tékenyek azok az alkotásai, melyeket mint
igazságügyminiszter a saját tárczája keretében

létrehozott, még nagyobbak s még egyetemeseb-
bek nagy szellemének ama gyümölcsei, melye-
ket mint az egyházipolitikai reformok egyik
megindítója érlelt meg. Méltán sorakozik ezek
mellé az a mélyreható munkásság, melyet
parlamentari életünk egészségesebb alakítása, a
salaktól való megtisztítása érdekében mint a
kúriai bíráskodásról szóló törvény megalkotója,
az összeférhetlenségi kérdés szabályozása
körüli kifejtett. De minél jobban méltányoljuk
ezeket a rendkívüli érdemeket s azokat, melyek
Szilágyit alkotmányos életünk 1898-iki nagy

Balló Ede festménye. SZILÁGYI DEZSŐ.